

รายงานการวิจัย
เรื่อง

พฤติกรรมการใช้ชีวิตของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
Living behaviors of Thepsatri Rajabhat University
Students on the way of self-sufficient economy

ผศ.ดร.มยุรี รัตนเสริมพงศ์

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

2562

ชื่อวิจัย	พฤติกรรมการใช้ชีวิตของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
ผู้วิจัย	ผศ.ดร.มยุรี รัตน์เสริมพงศ์
สาขาวิชา	รัฐประศาสนศาสตร์
คณะ	มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1)ศึกษาระดับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี 2)ศึกษาระดับเจตคติเกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี และ 3)ศึกษาระดับพฤติกรรมการใช้ชีวิตของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรีตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือนักศึกษาที่กำลังศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ปีการศึกษา 2562 ทุกคณะ ทุกชั้นปี จำนวน 376 คน จากนั้นทำการเลือกตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Sampling) ซึ่งจะทำให้การสุ่มนักศึกษาเพื่อให้ได้ตัวแทนของประชากรที่ทำการศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaires) ซึ่งประกอบด้วย ข้อมูลส่วนบุคคล ความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เจตคติที่มีต่อหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และพฤติกรรมการใช้ชีวิตของนักศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

1.ระดับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรีส่วนใหญ่มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในระดับสูง (มีผู้ตอบถูกต้องตั้งแต่ร้อยละ 80 ขึ้นไป) จำนวน 9 ข้อ จาก 15 ข้อ (ร้อยละ 60) นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรีมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในระดับปานกลาง (มีผู้ตอบถูกต้องตั้งแต่ร้อยละ 50-79 ขึ้นไป) จำนวน 3 ข้อ จาก 15 ข้อ (ร้อยละ 20) และ นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรีมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในระดับต่ำ (มีผู้ตอบถูกน้อยกว่าร้อยละ 50) จำนวน 3 ข้อ จาก 15 ข้อ (ร้อยละ 20)

2.ผลวิเคราะห์ข้อมูลระดับเจตคติเกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก เมื่อเรียงลำดับจากมากไปน้อย 3 อันดับแรกที่เห็นด้วย ได้แก่ ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับการพัฒนาประเทศทุกๆ ด้าน และทำให้ประเทศมีความเจริญก้าวหน้าอย่างยั่งยืน ($\bar{X} = 4.48, S.D. = 0.16$) รองลงมา การปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิตจะทำให้ประชาชนในทุกระดับมีชีวิตที่ดีขึ้น ($\bar{X} = 4.46, S.D. = 0.56$) และหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางที่ทันสมัย เหมาะกับการดำเนินชีวิตของเด็กและเยาวชนในปัจจุบัน ($\bar{X} = 4.11, S.D. = 0.83$)

3.ผลวิเคราะห์ระดับพฤติกรรมการใช้ชีวิตของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรีตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า นักศึกษามีพฤติกรรมการใช้ชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ทุกครั้งหรือเกือบทุกครั้ง (ข้อคำถามเชิงปฏิฐาน) คิดเป็นร้อยละ 46.67 ส่วนพฤติกรรมการใช้ชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง บางครั้งหรือนานๆ ครั้ง (ข้อคำถามเชิงนิเสธ) คิดเป็นร้อยละ 53.33

คำสำคัญ : พฤติกรรมการใช้ชีวิต, นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี, หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

กิตติกรรมประกาศ

รายงานการวิจัย เรื่อง พฤติกรรมการใช้ชีวิตของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ฉบับนี้ จัดทำโดยได้รับทุนสนับสนุนจาก แผนงาน ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนา ผลผลิต ผลงานวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้ กิจกรรมย่อย การวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้ของคณาจารย์ ประจำ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ประจำปีงบประมาณ 2562 จำนวน 20,000 บาท

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.กาสัก เตชะชั้นหมาก ที่ให้คำแนะนำในการจัดทำ ผู้ให้ความร่วมมือในการวิจัย ให้ข้อมูลในช่วงการเก็บข้อมูล ข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะ ได้แก่ นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ทุกคณะ ทุกชั้นปี รวมถึง คณาจารย์ เจ้าหน้าที่ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรีทุกท่าน ที่ให้ความช่วยเหลือ และความร่วมมือในการให้ข้อมูลต่าง ๆ เป็นอย่างดี รวมถึงผู้ช่วยวิจัยทุกท่าน ที่ทำให้งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

ผศ.ดร.มยุรี รัตน์เสริมพงศ์

30 พฤศจิกายน 2562

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	(1)
กิตติประกาศ	(2)
สารบัญ	(3)
สารบัญภาพ	(6)
สารบัญตาราง	(7)
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	2
ขอบเขตการวิจัย	2
กรอบแนวคิดในการวิจัย	3
นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	5
แนวคิดเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	5
ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	5
ความหมายของเศรษฐกิจพอเพียง	10
ความสำคัญของเศรษฐกิจพอเพียง	14
แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรม	17
ความหมายของพฤติกรรม	17
องค์ประกอบพฤติกรรม	17
การวัดพฤติกรรม	18

	หน้า
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (ต่อ)	
แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับความรู้	19
ความหมายของความรู้	19
ระดับความรู้	20
การวัดความรู้	21
แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับเจตคติ	22
ความหมายของเจตคติ	22
ลักษณะของเจตคติ	23
องค์ประกอบของเจตคติ	24
วิธีการวัดเจตคติ	25
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	27
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย	31
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	31
วิธีการและเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	31
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	34
บทที่ 4 ผลการวิจัย	35
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของนักศึกษา	35
ผลการวิเคราะห์ระดับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	38
ผลการวิเคราะห์ระดับเจตคติเกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	40
ผลการวิเคราะห์ระดับพฤติกรรมการใช้ชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	42

	หน้า
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	
สรุปผลการวิจัย	44
อภิปรายผล	44
ข้อเสนอแนะ	44
บรรณานุกรม	46
ภาคผนวก	47
แบบสอบถาม	49
ประวัติผู้วิจัย	50
	55

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

สารบัญภาพ

ภาพ 1 กรอบแนวคิด	หน้า
	3
ภาพ 2 แนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	16

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

สารบัญตาราง

	หน้า
ตาราง 4.1 จำนวนและร้อยละของนักศึกษาจำนวนตามเพศ	35
ตาราง 4.2 จำนวนและร้อยละของนักศึกษาจำนวนตามอายุ	35
ตาราง 4.3 จำนวนและร้อยละของนักศึกษาจำนวนตามสังกัดคณะ	36
ตาราง 4.4 จำนวนและร้อยละของนักศึกษาจำนวนตามชั้นปีที่กำลังศึกษา	36
ตาราง 4.5 จำนวนและร้อยละของนักศึกษาจำนวนตามจำนวนเงินที่ได้รับต่อเดือน	37
ตาราง 4.6 จำนวนและร้อยละของนักศึกษาจำนวนตามรายจ่ายต่อเดือน	37
ตาราง 4.7 ร้อยละระดับความรู้ความเข้าใจของนักศึกษาเกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	38
ตาราง 4.8 ค่าเฉลี่ยเจตคติของนักศึกษาเกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	40
ตาราง 4.9 ร้อยละพฤติกรรมการใช้ชีวิตของนักศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	42

บทที่ 1 บทนำ

ความสำคัญและที่มาของปัญหาการวิจัย

จากสถานะของประเทศและบริบทการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่ประเทศกำลังประสบอยู่ ทำให้การกำหนดวิสัยทัศน์แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 ยังคงมีความต่อเนื่องจากวิสัยทัศน์แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 และกรอบหลักการของการวางแผนที่น้อมนำและประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงยึดคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาอย่างมีส่วนร่วม การพัฒนาที่ยึดหลักสมดุลยั่งยืน โดยวิสัยทัศน์ของการพัฒนาในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560-2564) มุ่งบรรลุเป้าหมายในระยะ 5 ปี และเป้าหมายการพัฒนาระยะยาวตามยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ที่กำหนด วิสัยทัศน์คือ ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้วด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” ในการที่จะบรรลุวิสัยทัศน์และทำให้ประเทศไทยพัฒนาไปสู่อนาคตที่พึงประสงค์นั้น จำเป็นจะต้องมีการวางแผนและกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาในระยะยาว และกำหนดแนวทางการพัฒนาของทุกภาคส่วนให้ขับเคลื่อนไปในทิศทางเดียวกัน

ปัจจุบันเด็กไทยกำลังถูกสร้างและหล่อหลอมให้เข้าสู่เส้นทางที่เสี่ยงและอันตรายอย่างยิ่ง บนโครงสร้างหลักของการผลิตคนไทยพันธุ์ใหม่ยุคทุนนิยม โลกาภิวัตน์ บริโภคนิยม เพศเสรี ยาเสพติด กำลังกลายเป็นวิถีชีวิตพื้นฐานของเด็กไทยเข้าไปทุกที การดำเนินชีวิตของเด็กไทยจะให้ความสำคัญกับวัตถุนิยมเป็นเส้นเลือดใหญ่ของเด็กและเยาวชน และยึดติดจนกลายเป็นส่วนสำคัญที่สุดในการดำเนินชีวิต ดิดอาหารฟาสต์ฟู้ด ความฟุ้งเฟ้อ มีความต้องการที่ไม่รู้จักพอใช้จ่ายเงินเกินความจำเป็น ก็จะทำให้สังคมไทยในอนาคตน่าเป็นห่วงเพราะเยาวชนถือเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่สำคัญที่สุดที่จะพัฒนาประเทศชาติให้มีความเจริญก้าวหน้าในอนาคต ปัจจุบันมีความคิดเปลี่ยนไปจากอดีตมาก เด็กจะตกอยู่ในความเสี่ยงสูง

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ในฐานะที่ทรงเป็นพระมหากษัตริย์นักพัฒนาที่แท้จริง พระองค์ทรงมีพระราชดำริว่า แนวทางการพัฒนาที่จะนำความมั่นคง และยั่งยืนมาสู่สังคมไทยนั้นจะต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของความพอเพียงทั้งในระดับบุคคล ชุมชน และในระดับประเทศ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาที่ชี้ถึงแนวทางของการดำรงอยู่ และการปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ทั้งในระดับครอบครัว ชุมชน และระดับประเทศ นั่นคือ การเดินทางสายกลางในการพัฒนาและบริหารประเทศ ให้ก้าวทันโลกยุคโลกาภิวัตน์ ต้องมีระบบในการคุ้มกันตัวต่อการมีผลกระทบใดๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน โดยเฉพาะในการนำวิชาการใดๆ มาใช้ต้องใช้อย่างรอบคอบ ระมัดระวัง และที่สำคัญจะต้องสร้างพื้นฐานทางด้านจิตใจของคนในชาติในทุกระดับ และทุกหมู่เหล่าให้สำนึกในคุณธรรม ซื่อสัตย์สุจริต และมีความรอบรู้ ต้องดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความพากเพียร และพร้อมตลอดเวลาสำหรับการเปลี่ยนแปลง ไม่ว่าจะเป็ด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอก “เศรษฐกิจพอเพียง เป็นเพียงปรัชญาชี้ถึงแนวทางการดำรงอยู่ และปฏิบัติตนของประชาชนทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชนจนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนา และบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจ เพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่ จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควร ต่อการมีผลกระทบใด อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้จะต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่างๆ มาใช้ในการวางแผน และดำเนินทุกขั้นตอน และขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ ให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้ความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร

มีสติปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และกว้างขวางทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี”

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรีเป็นสถาบันอุดมศึกษาที่ได้มาตรฐาน ด้วยการสร้างบัณฑิตที่มีคุณธรรม จริยธรรม เห็นประโยชน์ส่วนรวมเป็นสำคัญ ด้วยการสร้างงานวิจัยที่มีคุณภาพ และตอบสนองความต้องการของ ชุมชนและท้องถิ่น ซึ่งแผนยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรีประจำปี พ.ศ.2561-2565 ได้ดำเนินการให้ สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี (พ.ศ.2560-2579) และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560-2564) ตามยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาท้องถิ่น ของมหาวิทยาลัยที่สอดคล้องกับ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560-2564) ยุทธศาสตร์ที่ 5 การเสริมสร้างความ มั่นคงแห่งชาติเพื่อการพัฒนาประเทศสู่ความมั่งคั่งและยั่งยืน ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาพฤติกรรมการใช้ ชีวิตของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรีตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้ทราบถึงพฤติกรรม การใช้ชีวิต และความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ เทพสตรี

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
2. เพื่อศึกษาระดับเจตคติเกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
3. เพื่อศึกษาระดับพฤติกรรมการใช้ชีวิตของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรีตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ขอบเขตการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัย ไว้ดังนี้

5.3.1. พฤติกรรมการใช้ชีวิตของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรีตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วยหลักการสำคัญ 3 ประการ คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล ความมีภูมิคุ้มกันที่ดี และเงื่อนไขการตัดสินใจ 2 ประการ คือ ความรู้ และคุณธรรม

1. ความพอประมาณ ได้แก่ พฤติกรรมเกี่ยวกับการใช้จ่ายเงินอย่างพอประมาณ การออมเงิน การใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า

2. ความมีเหตุผล ได้แก่ พฤติกรรมการตัดสินใจเกี่ยวกับการใช้จ่ายเงิน การคบเพื่อน การเรียน และการทำงาน

3. การมีภูมิคุ้มกัน ได้แก่ พฤติกรรมเกี่ยวกับการวางแผนการใช้จ่ายเงิน การวางแผนในการเรียน และการทำงาน

4. ความรู้และคุณธรรม ได้แก่ พฤติกรรมที่แสดงออกถึง ความซื่อสัตย์สุจริต ความขยันหมั่นเพียร ความเสียสละ และความอดทน

5.3.2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาปริญญาตรีที่กำลังศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ทุกคณะ ทุกชั้นปี ในปีการศึกษา 2561 มีจำนวน 376 คน

2. กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้

2.1 **เชิงปริมาณ** การสุ่มเลือกกลุ่มตัวอย่างได้มาจากกลุ่มตัวอย่างประชากร ที่เป็นนักศึกษาปริญญาตรีที่กำลังศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ในปีการศึกษา 2562 โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Sampling) และใช้สูตรยามาเน่ ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% (Yamane อ้างถึงใน วรรณญา ภัทรารุช, 2545 : 142) โดยใช้ตารางกำหนดขนาด จึงใช้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 376 คน

2.2 **เชิงคุณภาพ** ในการสนทนากลุ่ม ผู้วิจัยจะคัดเลือกนักศึกษาแบบเจาะจง โดยทำการสนทนาเกี่ยวกับประเด็นพฤติกรรมการใช้ชีวิตของนักศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และความคิดเห็นต่อหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง รวมนักศึกษาที่ทำการสนทนา จาก 6 คณะในมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี จำนวน 30 คน

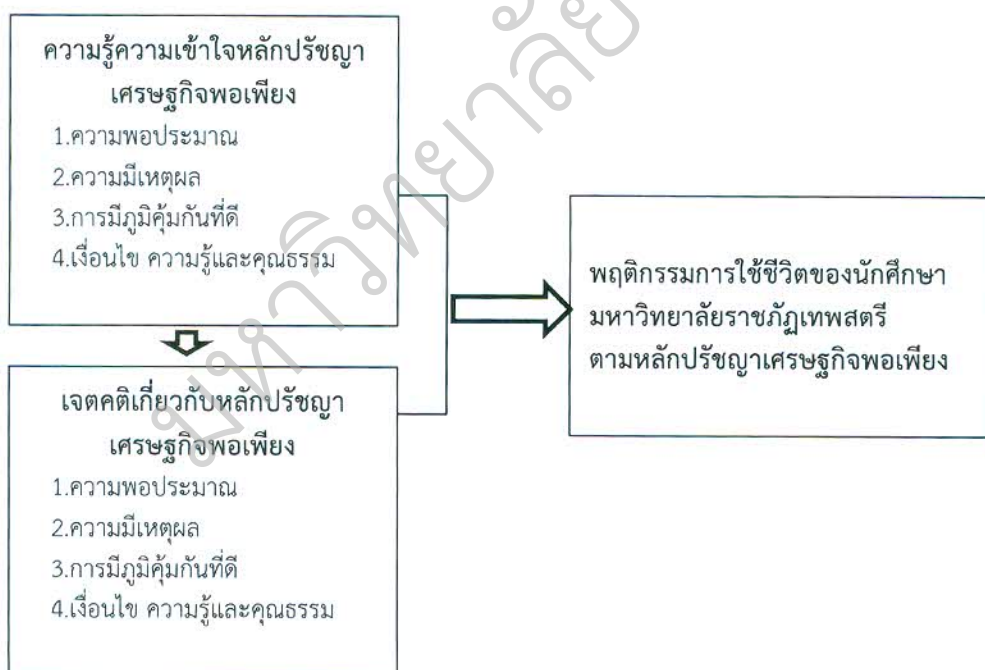
5.3.3. ตัวแปรที่ใช้ศึกษา ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

1. **ตัวแปรอิสระ** คือ ความรู้ ความเข้าใจหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และเจตคติที่มีต่อหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

2. **ตัวแปรตาม** คือ ระดับพฤติกรรมการใช้ชีวิตของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรีตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับพฤติกรรม โดยศึกษาจาก Bloom และคณะ ที่ได้ทำการศึกษาและจำแนกพฤติกรรมด้านความรู้ออกเป็น 6 ระดับ โดยเรียงตามลำดับชั้นความสามารถจากต่ำไปสูง (อ้างในสุภาภรณ์ จันทรพัฒนะ, 2546) นำมาซึ่งกรอบแนวคิดการวิจัยในครั้งนี้

ภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาในครั้งนี้ ผู้ศึกษาวิจัยได้ให้นิยามศัพท์เพื่อความเข้าใจที่ตรงกัน ดังนี้

- นักศึกษา หมายถึง นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ปีการศึกษา 2562 รวมจำนวน 6,399 คน
- ความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง ความรู้ของนักศึกษาเกี่ยวกับความพอประมาณ ความมีเหตุผล การมีภูมิคุ้มกันที่ดี เงื่อนไขความรู้ และเงื่อนไขคุณธรรม
- เจตคติที่มีต่อหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง ความคิดเห็นของนักศึกษาเกี่ยวกับความพอประมาณ ความมีเหตุผล การมีภูมิคุ้มกันที่ดี เงื่อนไขความรู้ และเงื่อนไขคุณธรรม
- พฤติกรรมการใช้ชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง การปฏิบัติตนของนักศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วยหลักการสำคัญ 3 ประการ คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล ความมีภูมิคุ้มกันที่ดี และเงื่อนไขการตัดสินใจ 2 ประการ คือ ความรู้ และคุณธรรม
1. ความพอประมาณ ได้แก่ พฤติกรรมเกี่ยวกับการใช้จ่ายเงินอย่างพอประมาณ การออมเงิน การใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า
  2. ความมีเหตุผล ได้แก่ พฤติกรรมการตัดสินใจเกี่ยวกับการใช้จ่ายเงิน การคบเพื่อน การเรียนและการทำงาน
  3. การมีภูมิคุ้มกันที่ดี ได้แก่ พฤติกรรมเกี่ยวกับการวางแผนการใช้จ่ายเงิน การวางแผนในการเรียนและการทำงาน
  4. เงื่อนไขความรู้และเงื่อนไขคุณธรรม ได้แก่ พฤติกรรมที่แสดงออกถึง ความซื่อสัตย์สุจริต ความขยันหมั่นเพียร ความเสียสละ และความอดทน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ทราบถึงพฤติกรรมและเจตคติการใช้ชีวิตของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรีตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และเป็นแนวทางในการส่งเสริมพฤติกรรมการใช้ชีวิตของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรีตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาวิจัยพฤติกรรมการใช้ชีวิตของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรีตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ได้ศึกษาถึงแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการใช้ชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยนำเสนอผลการศึกษาดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
2. แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรม
3. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับความรู้
4. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับเจตคติ
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

1.1 ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช (รัชกาลที่ 9) ทรงมีพระราชดำรัสชี้แนะถึง “เศรษฐกิจพอเพียง” ซึ่งเป็นแนวทางการดำเนินชีวิต และปฏิบัติตนของประชาชนทุกระดับ ให้สามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนท่ามกลางกระแสโลกาภิวัตน์ (globalization) และการเปลี่ยนแปลงต่างๆ จากภายนอก และภายใน

พลาดิศัย สิทธิธัญกิจ (2549, หน้า 190-199) ได้กล่าวว่า “เศรษฐกิจพอเพียง” นี้เป็นปรัชญาที่ หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุมีผล และความจำเป็นที่จะต้องมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควร ซึ่งจะต้องอาศัยความรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างมากที่จะนำวิชาการต่างๆ มาใช้วางแผน และดำเนินการทุกขั้นตอน โดยต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติทุกระดับให้มีความสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และมีความรอบรู้ที่เหมาะสม จนสามารถดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติปัญญา และมีความรอบคอบเพื่อให้สมดุล และพร้อมที่จะรับความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในด้านวัตถุ ด้านสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านวัฒนธรรมที่มาจากโลกภายนอกได้

ดังพระราชดำรัสของพระองค์ท่าน ทำให้เรารู้ว่า เศรษฐกิจพอเพียงนั้น คือ เศรษฐกิจที่สามารถอุ้มชูตัวเองได้ อยู่ได้โดยไม่ต้องเดือดร้อน ซึ่งจะต้องเกิดจากการสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจของตัวเองให้ได้เสียก่อน นั่นคือ การทำให้ตัวเองพอกินพอใช้ อย่านำการพัฒนาเศรษฐกิจอย่างรวดเร็วแต่เพียงอย่างเดียว แต่ต้องเน้นเรื่องการพึ่งพาตัวเอง เพราะถ้าบุคคลพึ่งตนเองได้ก็จะมีความเจริญก้าวหน้าตามมา

“...ทั้งนี้ คนอื่นจะว่าอย่างไรก็ช่างเขา จะว่าเมืองไทยล้ำสมัยว่าเมืองไทยเซย ว่าเมืองไทยไม่มีสิ่งที่สมัยใหม่ แต่เราอยู่พอมีพอกิน และขอให้ทุกคนมีความปรารถนาที่จะให้เมืองไทย พออยู่พอกิน มีความสงบ และทำงานตั้งจิตอธิษฐาน ตั้งปณิธาน ในทางนี้ที่จะให้เมืองไทยอยู่แบบพอกิน

ไม่ใช่ว่าจะรุ่งเรื่องอย่างยอด แต่ว่ามีคามพ่อยู่พอกิน มีความสงบ เปรียบเทียบกับประเทศอื่นๆ ถ้าเรารักษาความพ่อยู่พอกินนี้ได้ เราก็จะยอดยิ่งยวดได้ ประเทศต่างๆ ในโลกนี้กำลังตก กำลังแย้ กำลังยุ่ง เพราะแสวงหาความยิ่งยวด ทั้งในอำนาจ ทั้งในความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจ ทางอุตสาหกรรม ทางลัทธิ ฉะนั้น ถ้าทุกท่านซึ่งถือว่าเป็นผู้ที่มีความคิด และมีอิทธิพล มีพลังที่จะทำให้ผู้อื่นซึ่งมีความคิดเหมือนกัน ช่วยกันรักษาส่วนร่วมให้อยู่ดีกินดีพอสมควร ขอย้ำ พอควร พ่อยู่พอกิน มีความสงบ ไม่ให้คนอื่นมาแย่งคุณสมบัตินี้จากเราไปได้ก็จะเป็นของขวัญวันเกิดที่ถาวร ที่จะมีคุณค่าอยู่ตลอดกาล ...” พระราชดำรัสพระราชทานในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษาเมื่อ 4 ธันวาคม 2517

หลักการ “พึ่งตนเอง” ตามที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงให้ความหมาย ก็คือ การยึดทางสายกลางในการดำรงชีวิตต้องสามารถพึ่งตนเองได้ ดังหลักต่อไปนี้

1) หลักทางด้านจิตใจ คนที่จะพึ่งตนเองได้จะต้องเป็นบุคคลที่มีจิตใจเข้มแข็ง อดทนต่อสิ่งเร้ารอบตัว และนอกจากจะเป็นคนที่มีจิตใจเข้มแข็งแล้ว จะต้องเป็นคนที่มีจิตสำนึกที่ดี มีความคิดสร้างสรรค์ทั้งต่อตนเอง และต่อส่วนรวม มีจิตใจเอื้ออาทร ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญ เพราะถ้าไม่มีความรู้สึกเอื้ออาทรต่อคนรอบข้างเลยก็จะเป็นคนเห็นแก่ตัว ขนาดน้ำใจ และที่สำคัญจะต้องเป็นคนซื่อสัตย์สุจริตเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมก่อนประโยชน์ส่วนตน

2) หลักทางด้านสังคม หลักทางด้านสังคมก็คือให้แต่ละชุมชนช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน เชื่อมโยงกันเพื่อให้ชุมชนแข็งแรง พึ่งพาซึ่งกันและกันได้ ถ้าชุมชนแข็งแรงแล้วการประกอบกิจการอะไรก็จะสำเร็จได้โดยง่าย แต่ถ้าต่างคนต่างอยู่ ต่างคนต่างทำกินไม่หันมามองสังคมข้างๆ ก็จะเป็นชุมชนที่โดดเดี่ยว ขาดความร่วมมือ

3) ด้านทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม เรื่องของทรัพยากร และสิ่งแวดล้อมเป็นเรื่องสำคัญเป็นอย่างยิ่ง จะต้องจัดการใช้อย่างชาญฉลาด ใช้ประโยชน์ให้ได้สูงสุด และประหยัดที่สุด และที่สำคัญต้องรักษาสิ่งแวดล้อมไว้ให้ดี ทุกวันนี้ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมถูกทำลายไปมากแล้ว จนเป็นที่น่าวิตกว่าพลเมืองรุ่นต่อไปจะดำรงชีวิตอยู่อย่างไรเป็นสุข จึงต้องจัดการเรื่องธรรมชาติ ทรัพยากร และสิ่งแวดล้อมอย่างฉลาด ถ้าวันนี้ไม่จัดการเรื่องทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างชาญฉลาดแล้วละก็เห็นที่ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจะหันมาจัดการกับเราเสียเอง

4) ด้านเทคโนโลยี การที่โลกพัฒนาก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็วด้วยเทคโนโลยีนั้น สิ่งแวดล้อมก็เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วเช่นกัน ดังนั้นต้องสรุปว่า เทคโนโลยีนั้นมีทั้งดี และไม่ดี จึงต้องแยกแยะเลือกใช้ โดยใช้พื้นฐานจากภูมิปัญญาชาวบ้านเราจัดการให้สอดคล้องกับวิถีชีวิต ให้สอดคล้องกับธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบตัวอย่างชาญฉลาด

5) ด้านเศรษฐกิจ ในแง่ของเศรษฐกิจนั้น การที่มนุษย์ทำงานมุ่งเพียงรายได้ให้มากที่สุดทำให้มีการทำลายทรัพยากรธรรมชาติไปอย่างรวดเร็ว ในทางกลับกันถ้าต้องการรักษาธรรมชาติก็ต้องปรับวิถีคิดเสียใหม่ โดยไม่ต้องมุ่งรายได้ให้มากที่สุด เร็วที่สุด แต่กลับมาดูรายจ่ายให้มากที่สุดเป็นการทดแทน และหันมายุัดหลักพอกินพอใช้ อยู่นี้ได้ด้วยตนเองในระดับเบื้องต้นหรือพื้นฐาน

“...ภาวะทางเศรษฐกิจ และสังคมในหลายประเทศเปลี่ยนแปลงไป กล่าวคือ การทุ่มเทสร้างเครื่องจักรอันก้าวหน้า และมีประสิทธิภาพสูงนั้นใช้ในการผลิต ทำให้ผลผลิตทางอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้นรวดเร็ว และมากมาย จนอาจถึงขั้นฟุ่มเฟือย พร้อมกันนั้น ก็ทำให้คนว่างงานเพิ่มมากขึ้น เพราะถูกเครื่องจักรกลแย่งไปทำ เป็นเหตุให้เกิดความยุ่งยาก ตกต่ำทางเศรษฐกิจขึ้น เพราะคนที่

ว่างงานยากจนลง และผู้ผลิตก็ขาดทุนเพราะสินค้าขายไม่ออก จึงน่าจะต้องตัดแปลงแนวคิด แนวปฏิบัติในการส่งเสริมความเจริญด้านอุตสาหกรรมไปบ้างให้สมดุลกับด้านอื่นๆ เพื่อความอยู่รอด...” พระบรมราโชวาทพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เมื่อวันที่ 18 ตุลาคม 2518

“...ความพอเพียงนี้ ไม่ได้หมายความว่า ทุกครอบครัวจะต้องผลิตอาหารของตัวเอง จะต้องทอผ้าใส่เอง อย่างนั้นมันเกินไป แต่ว่าในหมู่บ้าน หรือในอำเภอ จะต้องมีความพอเพียงพอสมควร บางสิ่งบางอย่างที่ผลิตได้มากกว่าความต้องการ ก็ขายได้ แต่ขายในที่ไม่ห่างไกลเท่าไร ไม่ต้องเสียค่าขนส่งมากนัก อย่างนี้ท่านนักเศรษฐกิจต่างๆ ก็มาบอกว่าล้าสมัยจริง อาจจะไม่จริง คนอื่นเขาต้องมีการเศรษฐกิจ ที่ต้องมีการแลกเปลี่ยน เรียกว่า เป็นเศรษฐกิจการค้า ไม่ใช่เศรษฐกิจความพอเพียง เลยรู้สึกว่ามันหยาบ แต่เมืองไทยเป็นประเทศที่มีบุญอยู่ว่าผลิตให้พอเพียงได้...”

“...ถ้าสามารถที่จะเปลี่ยนไป ทำให้กลับเป็นเศรษฐกิจแบบพอเพียง ไม่ต้องทั้งหมด แม้แค่ครึ่งก็ไม่ต้อง อาจจะมีสักเศษหนึ่งส่วนสี่ก็สามารถอยู่ได้ การแก้ไขอาจจะต้องใช้เวลา ไม่ใช่ง่าย ๆ โดยมากคนก็ใจร้อนเพราะเดือดร้อน แต่ถ้าทำตั้งแต่เดี๋ยวนี้ก็สามารถที่จะแก้ไขได้...”

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ในฐานะที่ทรงเป็นพระมหากษัตริย์ นักพัฒนาที่แท้จริง พระองค์ทรงมีพระราชดำริว่า แนวทางการพัฒนาที่จะนำความมั่นคง และยั่งยืนมาสู่สังคมไทยนั้น จะต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของความพอเพียงทั้งในระดับบุคคล ชุมชน และในระดับประเทศ

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาที่ชี้ถึงแนวทางของการดำรงอยู่ และการปฏิบัติตนของประชาชนในทุกๆระดับ ทั้งในระดับครอบครัว ชุมชน และระดับประเทศ นั่นคือ การเดินทางสายกลางในการพัฒนาและบริหารประเทศ ให้ก้าวทันโลกยุคโลกาภิวัตน์ ต้องมีระบบในการคุ้มกันตัวต่อการมีผลกระทบใดๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอก และภายใน โดยเฉพาะในการนำวิชาการใดๆ มาใช้ต้องใช้อย่างรอบคอบ ระมัดระวัง และที่สำคัญจะต้องสร้างพื้นฐานทางด้านจิตใจของคนในชาติในทุกๆระดับ และทุกหมู่เหล่าให้สำนึกในคุณธรรม ซื่อสัตย์สุจริต และมีความรอบรู้ ต้องดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความพากเพียร และพร้อมตลอดเวลาสำหรับการเปลี่ยนแปลง ไม่ว่าจะเป็ด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอก

เศรษฐกิจแบบพอเพียง เป็นวิถีชีวิตที่สามารถนำมาใช้ได้ทั้งสำหรับชีวิตคนเมือง และชีวิตของคนชนบท ได้ทั้งภาคเกษตรกรรม และที่ไม่ใช่เกษตรกรรม เพียงแต่ว่าวิถีชีวิตนั้นต้องสอดคล้องสมดุลกับธรรมชาติ ไม่ทำลายธรรมชาติ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ระหว่างมนุษย์ด้วยกัน ผลผลิตที่สร้างขึ้นให้เน้นที่ต้องตอบสนองต่อความต้องการในการบริโภคของตน และครอบครัวเสียก่อน เหลือจากนั้นค่อยนำไปจำหน่าย ว่าเศรษฐกิจพอเพียงจึงมีความหลากหลายยืดหยุ่นได้ ดังความหมายที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระราชทานให้ปวงชนชาวไทย ดังนี้

คำว่า “พอเพียง” มีความหมายอีกอย่างหนึ่ง มีความหมายกว้างออกไปอีก ไม่ได้หมายถึงการมีพอสำหรับใช้เองเท่านั้น แต่มีความหมายว่าพอมีพอกิน พอมีพอกินนี้ถ้าใครได้มาอยู่ที่นี้ ในกาลานี้เมื่อ เท่าไร 20, 24 ปี, เมื่อปี 2517-2541 นี้ก็ 24 ปีใช้ไหม วันนั้นได้พูดว่าเราควรจะปฏิบัติให้พอมีพอกิน พอมีพอกิน นี้ก็แปลว่า เศรษฐกิจพอเพียง นั่นเอง ถ้าแต่ละคนพอมีพอกินก็ใช้ได้ ยิ่งถ้าประเทศพอมีพอกินก็ยิ่งดี และประเทศไทยเวลานั้นก็เริ่มจะไม่พอมีพอกิน บางคนก็มีมาก บางคนก็ไม่มีเลย สมัยก่อนนี้พอมีพอกิน มาสมัยนี้ชักจะไม่พอมีพอกิน จึงต้องมีนโยบายที่จะทำเศรษฐกิจพอเพียง

เพื่อที่จะให้ทุกคนมีพอเพียงได้ให้พอเพียงนี้ก็หมายความว่า มีกินมีอยู่ ไม่ฟุ่มเฟือย ไม่หรูหราก็ได้ แต่ว่าพอ แม้บางอย่างอาจจะดูฟุ่มเฟือย แต่ถ้าทำให้มีความสุข ถ้าทำได้ก็สมควรที่จะทำ สมควรที่จะปฏิบัติ อันนี้ก็ความหมายอีกอย่างของเศรษฐกิจ หรือระบบพอเพียง เมื่อปีที่แล้วตอนที่พูด พอเพียง แปลในใจแล้วก็ได้พูดออกมาด้วยว่าจะแปลเป็น Self-Sufficiency (พึ่งตนเอง) ถึงได้บอกว่า พอเพียงแก่ตนเอง แต่ความจริงเศรษฐกิจพอเพียงนี้กว้างขวางกว่า Self-Sufficiency คือ Self-Sufficiency นั้นหมายความว่า ผลิตอะไรที่พอที่จะใช้ไม่ต้องไปขอซื้อคนอื่นอยู่ได้ด้วยตนเอง (พึ่งตนเอง)”

“...บางคนแปลจากภาษาฝรั่งว่า ให้ยืนบนขาตัวเอง คำว่ายืนบนขาตัวเองนี้ มีบางคนพูดว่า ขอบกล ใครจะมายืนบนขาคนอื่นมายืนบนขาเรา เราก็โกรธ แต่ตัวเองยืนบนขาตัวเอง ก็ต้องเสียหลัก หกล้ม หรือล้มลง อันนี้ก็เป็นการคิดที่อาจจะเฟื่องไปหน่อย แต่ว่าเป็นตามที่เขาเรียกว่า ยืนบนขาของตัวเอง (ซึ่งแปลว่า พึ่งตนเอง) หมายความว่า สองขาของเรา ยืนบนพื้น ให้อยู่ได้ไม่หกล้ม ไม่ต้องไปขอยืมขาของคนอื่นมาใช้สำหรับยืน แต่พอเพียงนี้ มีความหมายกว้างขวางยิ่งกว่านี้อีก คือคำว่า พอ ก็เพียงพอ เพียงนี้ก็พอ ดังนั้นเอง คนเราถ้าในความต้องการก็มีความโลภน้อย เมื่อมีความโลภน้อย ก็เบียดเบียนคนอื่นน้อย ถ้าทุกประเทศมีความคิดอันนี้ไม่ใช่เศรษฐกิจ มีความคิดว่าทำอะไรต้องพอเพียง คนเราก็ออยู่เป็นสุขพอเพียงนี้อาจจะมีมาก อาจจะมีของหรูหราก็ได้ แต่ว่าต้องไม่ไปเบียดเบียนคนอื่น ต้องให้พอประมาณตามอัตภาพ พูดจาก็พอเพียง ทำอะไรก็พอเพียง ปฏิบัติตนก็พอเพียง...” พระราชดำรัส พระราชทานในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา เมื่อ 4 ธันวาคม 2541

เศรษฐกิจแบบพอเพียง ไม่เพียงเป็นเรื่องของภาคเกษตรกรรมเพียงอย่างเดียวแต่ความจริงแล้ว สำหรับผู้ที่อยู่นอกภาคเกษตรกรรมนั้นก็ยังสามารถนำไปใช้ได้

วัฒน์ ระบุ (2549, หน้า 115-129) กล่าวถึง ทางออกของการแก้ปัญหาวิกฤตเศรษฐกิจ และสังคมในขณะนี้ คือ จะต้องหาทางช่วยให้ประชาชนที่อยู่ในภาคเกษตรกรรม มีงานทำมีรายได้และจะต้องสร้างรากฐานของชนบทให้เข้มแข็ง พึ่งตนเองได้ในระยะยาว และจากแนวคิดระบบเศรษฐกิจแบบพอเพียงตามแนวพระราชดำรินั้น ตั้งอยู่บนพื้นฐานของหลักการ “ทฤษฎีใหม่” 3 ชั้น คือ

1) มีความพอเพียงที่จะเลี้ยงตัวเองได้ โดยยึดถือหลัก “ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน” โดยการมุ่งเน้นที่ผลิตเพื่อให้พอเพียงกับความต้องการในครัวเรือนเป็นลำดับแรก ยังไม่มุ่งเน้นไปที่การจัดจำหน่าย ให้เพียงพอต่อการบริโภคเสียก่อน เหลือจากนั้นค่อยนำไปจัดจำหน่าย คือ นำออกสู่ตลาดเพื่อผลกำไร อย่างเน้นการหาให้ได้มากอย่างเดียว หันกลับมาคิดเรื่องการประหยัด และตัดรายจ่ายที่ไม่จำเป็นออกไปให้หมด ถ้าทำเช่นนี้ได้ เกษตรกรจะอยู่ในฐานะผู้กำหนดตลาดแทนที่ตลาดจะเป็นตัวกำหนด และให้พยายามสร้างสิ่งอุปโภคบริโภคในพื้นที่ของตัวเองให้ได้มาก เช่น พืช ผัก ผลไม้ การเลี้ยงปลา เลี้ยงไก่ เลี้ยงหมู ถ้าทำดังนี้ได้ โอกาสของการอยู่รอดพึ่งพาตัวเองได้ก็เป็นเรื่องไม่ไกลตัวจนเกินไป

2) รวมพลังกันเป็นกลุ่ม เพื่อทำการผลิตเอง อย่าลืมว่าเศรษฐกิจแบบพอเพียงจะไปได้ดีก็ต่อเมื่อ เกิดการรวมกลุ่มกันของชาวบ้าน เพื่อจะได้เป็นการผสมผสานการผลิตให้หลากหลายให้รวมกันเป็นองค์กร สหกรณ์ และพัฒนาการรวมกลุ่มกันนี้ให้เข้มแข็ง ให้มีเครือข่ายกว้างขวางช่วยกันดูแลสมาชิกในกลุ่ม ในชมรม ให้มีรายได้ และช่วยเหลือกันแก้ปัญหา ถ้าทำเช่นนี้ได้ รากฐานของเศรษฐกิจแบบพอเพียงจะเข้มแข็งเติบโตอย่างมีเสถียรภาพมากยิ่งขึ้น

3) เศรษฐกิจแบบพอเพียง ยืนอยู่บนพื้นฐานของความเมตตาเอื้ออาทร และความสามัคคีของสมาชิกในชุมชน ร่วมแรงร่วมใจกันประกอบอาชีพ สร้างเครือข่ายของกลุ่มประกอบอาชีพและขยายกิจกรรมทางเศรษฐกิจให้หลากหลายมากยิ่งขึ้น ในการร่วมแรงร่วมใจกันนั้นผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นไม่เพียงแต่รายได้แต่เพียงอย่างเดียว แต่รวมถึงประโยชน์ด้านอื่นๆ ด้วย เช่น สร้างความมั่นคงให้กับสถาบันครอบครัว สถาบันชุมชน เกิดกระบวนการเรียนรู้ของชุมชนซึ่งเป็นพื้นฐานของภูมิปัญญาท้องถิ่น

จากแนวคิดที่กล่าวมาข้างต้น แม้จะเกิดวิกฤติเศรษฐกิจ แต่บุคคล ครอบครัว สังคม และประเทศชาติก็สามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงโดยยึดหลักปฏิบัติตามแนวคิด หรือปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ จึงประกอบด้วยหลักการ หลักวิชา และหลักธรรมหลายประการ อาทิ

1) ปรัชญาชี้ถึงแนวการดำรงอยู่ และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ

2) เป็นปรัชญาในการพัฒนา และบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง

3) จะช่วยพัฒนาเศรษฐกิจให้ก้าวทันโลกยุคโลกาภิวัตน์ เพื่อให้สมดุล และพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วกว้างขวาง ทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี

4) ความพอเพียงหมายถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควร ต่อการมีผลกระทบใดๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอก และภายใน

5) จะต้องอาศัยความรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่ง ในการนำวิชาการต่างๆ มาใช้ในการวางแผน และการดำเนินการทุกขั้นตอน

6) จะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎี และนักธุรกิจในทุกระดับให้มีจิตสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์ สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติ ปัญญา และความรอบคอบ

ดังนั้น เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาชี้ถึงแนวการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและการบริหารประเทศให้ ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควร ต่อการมีผลกระทบใดๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอก และภายใน ทั้งนี้จะต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่ง ในการนำวิชาการต่างๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกัน จะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติโดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎีและนักธุรกิจในทุกระดับให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทนความ

เพียร มีสติ ปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวางทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี

1.2 ความหมายของเศรษฐกิจพอเพียง

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงมีพระราชดำรัสชี้แนะถึง “เศรษฐกิจพอเพียง” ซึ่งเป็นแนวทางการดำเนินชีวิต และปฏิบัติตนของประชาชนทุกระดับ ให้สามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคง และยั่งยืน ท่ามกลางกระแสโลกาภิวัตน์ และการเปลี่ยนแปลงต่างๆ จากภายนอก และภายใน

กรมการพัฒนาชุมชน (2543, หน้า 11) ความหมายของชุมชนเข้มแข็ง (empowerment of community) ว่าหมายถึง ชุมชนที่มีความพร้อมในปัจจุบันที่ส่งเสริมพลังอำนาจของคนในชุมชนในด้านสถานการณ์ชุมชนมีการเปลี่ยนแปลงในชุมชน มีพหุภาคีสนับสนุน มีการสื่อสารในชุมชน การมีส่วนร่วมในชุมชน มีการเรียนรู้และมีศักยภาพในชุมชนสามารถพึ่งตนเองได้

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ (2544, หน้า 18) ความหมายว่า ชุมชนเข้มแข็ง หมายถึง การที่ประชาชนในชุมชนต่างๆ ของเมืองหรือชนบทรวมตัวกันเป็น “องค์กรชุมชน” โดยมีการเรียนรู้ การจัดการและการแก้ไขปัญหาาร่วมกันของคนในชุมชนแล้วถึงได้เกิดการเปลี่ยนแปลงหรือการพัฒนาทั้งหลายด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมภายในชุมชนตลอดจนมีผลกระทบต่อผู้ภายนอกชุมชนที่ดีขึ้นตามลำดับ มีการช่วยเหลือกันเพื่อผลประโยชน์ร่วมกัน ด้วยความเอื้ออาทรต่อชุมชนอื่นๆ ในสังคม

พลาดิษฐ์ สิทธิธัญกิจ (2549, หน้า 190-199) กล่าวสรุปไว้ในหนังสือในหลวงกษัตริย์นักพัฒนาผู้ยิ่งใหญ่ ว่า “เศรษฐกิจพอเพียง” นี้เป็นปรัชญาที่หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุมีผล และความจำเป็นที่จะต้องมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควร ซึ่งจะต้องอาศัยความรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างมากที่จะนำวิชาการต่างๆ มาใช้วางแผน และดำเนินการทุกขั้นตอน โดยต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติทุกระดับ ให้มีความสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และมีความรอบรู้ที่เหมาะสม จนสามารถดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติปัญญา และมีความรอบคอบ เพื่อให้สมดุล และพร้อมที่จะรับความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในด้านวัตถุ ด้านสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านวัฒนธรรมที่มาจากโลกภายนอกได้

ในประเด็นนี้ สมพร เทพสิทธา (2549, หน้า 25) อธิบายความหมายของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไว้ดังนี้ “เศรษฐกิจพอเพียง เป็นเพียงปรัชญาชี้ถึงแนวทางการดำรงอยู่ และปฏิบัติตนของประชาชนทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชนจนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนา และบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจ เพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควร ต่อการมีผลกระทบใด อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอก และภายใน ทั้งนี้จะต้องอาศัยความรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่างๆ มาใช้ในการวางแผน และดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ ให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติปัญญา และมีความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อ

การรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และกว้างขวางทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี”

สุเมธ ดันติเวชกุล (2549, หน้า 97-100) ชี้ให้เห็นว่า ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการมีผลกระทบใดๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอก และภายใน ทั้งนี้จะต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวัง อย่างยิ่งในการนำวิชาการต่างๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอน ขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎี และนักธุรกิจในทุกระดับ ให้มีจิตสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และมีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุล และพร้อมรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง ทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี

สุนทร กุลฉนวนพงศ์ (2544, หน้า 55) กล่าวว่า เศรษฐกิจพอเพียง หรือระบบเศรษฐกิจที่พึ่งตนเองได้ตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวนั้น อาจมองได้ใน 2 ลักษณะใหญ่ๆ คือ

เศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง ความสามารถของชุมชนเมือง รัฐ ประเทศ หรือภูมิภาคหนึ่งๆ ในการผลิตสินค้า การบริการทุกชนิดเพื่อเลี้ยงสังคมนั้นๆ ได้โดยไม่ต้องพึ่งพาปัจจัยต่างๆ ที่เราไม่ได้เป็นเจ้าของ

เศรษฐกิจพอเพียงในระดับบุคคล คือ ความสามารถในการดำรงชีวิตได้อย่างไม่เดือดร้อน มีความเป็นอยู่อย่างประมาณตนตามฐานะ ตามอัตภาพที่สำคัญไม่หลงไหลไปตามกระแสของวัตถุนิยม มีอิสรภาพ เสรีภาพ ไม่พัวพันการอยู่กับสิ่งใด

กล่าวโดยสรุป คือ หันกลับมายึดเส้นสายกลางในการดำรงชีวิต

หลักการพึ่งพาตนเอง อาจแยกแยะโดยยึดหลักสำคัญอยู่ 5 ประการ คือ

- 1) ด้านจิตใจ ทำตนให้เป็นที่พึ่งตนเอง มีจิตสำนึกที่ดี สร้างสรรค์ให้ตนเอง และชาติโดยรวม มีจิตใจเอื้ออาทร ประนีประนอม เห็นประโยชน์ส่วนรวมเป็นที่ตั้ง
- 2) ด้านสังคม แต่ละชุมชนต้องช่วยเหลือเกื้อกูลกัน เชื่อมโยงกันเป็นเครือข่ายชุมชนที่แข็งแรงเป็นอิสระ
- 3) ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ให้ใช้และจัดการอย่างฉลาด พร้อมทั้งหาทางเพิ่มมูลค่า โดยยึดอยู่บนหลักการของความยั่งยืน
- 4) ด้านเทคโนโลยี จากสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงรวดเร็ว เทคโนโลยีที่เข้ามาใหม่มีทั้งดีและไม่ดี จึงต้องแยกแยะบนพื้นฐานของภูมิปัญญาชาวบ้าน และเลือกใช้เฉพาะที่สอดคล้องกับความต้องการตามสภาพแวดล้อม และควรพัฒนาเทคโนโลยีจากภูมิปัญญาของเราเอง
- 5) ด้านเศรษฐกิจ แต่เดิมนักพัฒนามักมุ่งที่การเพิ่มรายได้ และไม่มี การมุ่งที่การลดรายจ่าย ในภาวะที่เศรษฐกิจวิกฤตเช่นเวลานี้ จึงต้องปรับทิศการพัฒนาใหม่ คือ ต้องมุ่งลดรายจ่ายก่อนเป็นสำคัญ โดยยึดหลักพออยู่ พอกิน พอใช้

ดังพระราชกระแสที่ว่า “หากพวกเราร่วมมือ ร่วมใจกันทำสัก 1 ใน 4 ประเทศชาติของเราจะสามารถรอดพ้นจากวิกฤตได้”

สุเมธ ตันติเวชกุล (2541, หน้า 62) เศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง ความสามารถของชุมชน เมือง รัฐ ประเทศ หรือภูมิภาคหนึ่งๆ ในการผลิตสินค้า และบริการทุกชนิดเพื่อเลี้ยงสังคมนั้นๆ โดยพยายามหลีกเลี่ยงที่จะต้องพึ่งพาปัจจัยต่างๆ ที่เราไม่ได้เป็นเจ้าของ

อำพล เสนาณรงค์ (2542, หน้า 9) กล่าวว่า เศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง การพยายามพึ่งตนเองช่วยตัวเองให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ให้พอมีพอกิน โดยเฉพาะอาหารและที่อยู่อาศัย ส่วนที่ไม่สามารถผลิตเองได้ ก็แลกเปลี่ยนหรือซื้อ จากภายนอกบ้าง แต่ควรซื้อและใช้ของจากที่ผลิตได้ในท้องถิ่นหรือ ในประเทศมากที่สุด พยายามก่อกำหนดให้น้อยที่สุดและควรมีชีวิต ความเป็นอยู่ที่เรียบง่าย และพอใจในสิ่งที่ได้รับมาโดยชอบธรรม ไม่ฟุ้งเฟ้อ ฟุ่มเฟือย เพื่อให้รายจ่ายไม่เกินรายรับ

ณรงค์ โชควัฒนา (2542, หน้า 16-17) กล่าวว่า เศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง การพัฒนาอย่างบูรณาการ โดยไม่มองเฉพาะเศรษฐกิจอย่างเดียว ต้องมองสังคม และสิ่งแวดล้อมพร้อมๆ กับการพัฒนา โดยการพัฒนา ต้องมองรอบด้าน เรียกว่า บูรณาการและพึ่งตนเอง พึ่งเงินออม สติปัญญา และการตลาด โดยอาศัยปัจจัยในการพัฒนา คือ คนและเป้าหมายของคน ก็คือ อยู่ดีกินดี มีสุขทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา คุณธรรม เศรษฐกิจสังคม และสิ่งแวดล้อมที่ดี

ประเวศ วะสี (2542, หน้า 4-6) ได้ให้ความหมายของเศรษฐกิจพอเพียงไว้ว่า เศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง การมีความพอเพียงอย่างน้อย 7 ประการ ดังนี้

- 1) พอเพียงสำหรับทุกคน ทุกครอบครัว ไม่ใช่เศรษฐกิจแบบทอดทิ้งกัน
- 2) จิตใจพอเพียง ทำให้รักและเอื้ออาทรคนอื่นได้ คนที่ไม่พอจะรักคนอื่นไม่เป็น
- 3) สิ่งแวดล้อมพอเพียง การอนุรักษ์และเพิ่มพูนสิ่งแวดล้อม จะทำให้ยังชีพและทำมาหากินได้ เช่น การทำเกษตรแบบผสมผสาน ซึ่งได้ทั้งอาหาร ได้ทั้งสิ่งแวดล้อม และได้ทั้งเงินๆ ได้เช่น ปัญหาสังคม ปัญหาความยากจน หรือปัญหาสิ่งแวดล้อม
- 4) ชุมชนเข้มแข็งพอเพียง การรวมตัวกันเป็นชุมชนที่เข้มแข็ง ทำให้สามารถแก้ปัญหาต่างๆ ได้ เช่น ปัญหาสังคม ปัญหาความยากจน หรือปัญหาสิ่งแวดล้อม
- 5) ปัญหาพอเพียง มีการเรียนรู้ร่วมกันในการปฏิบัติ และปรับตัวได้อย่างต่อเนื่อง
- 6) อยู่บนพื้นฐานวัฒนธรรมพอเพียง วัฒนธรรม หมายถึง วิถีชีวิตของกลุ่มคนที่สัมพันธ์อยู่กับสิ่งแวดล้อมที่หลากหลาย ดังนั้น เศรษฐกิจจึงควรสัมพันธ์และเติบโตขึ้นจากรากฐานทางวัฒนธรรม จึงจะมั่นคง
- 7) มีความมั่นคงพอเพียง ไม่ใช่บูบวบ เดี่ยวจบ เดี่ยวรวยแบบกะทันหันปรับตัวไม่ทันแต่ เศรษฐกิจพอเพียงที่มั่นคงจะทำให้สุขภาพจิตดี

บุญเสริม บุญเจริญผล (2543, หน้า 4) ได้อธิบายความหมายของเศรษฐกิจพอเพียงไว้ว่า เศรษฐกิจพอเพียงเป็นการดำเนินการเลี้ยงชีวิตแบบรู้จักพอ ด้วยความพยายามผลิตสินค้าขึ้นมาเองให้พอเพียงสำหรับคนในครอบครัวกินและใช้ หากผลิตได้เหลือกินเหลือใช้จึงขาย หากผลิตได้ไม่พอก็ต้องซื้อบ้าง มิได้มุ่งผลิตเพื่อขายเพียงอย่างเดียว โดยไม่นำมาบริโภคด้วย นอกจากนั้น การผลิตและการบริโภคต้องอยู่ในหลักของความพอดี รู้จักพอในการผลิตและบริโภค

กรมวิชาการ (2546, หน้า 160) ได้กล่าวถึงความหมายของเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง พอเพียงในอย่างน้อย 7 ประการ ด้วยกันคือ

- 1) พอเพียงสำหรับทุกคน ทุกครอบครัว ไม่ใช่เศรษฐกิจแบบทอดทิ้งกัน
- 2) จิตใจพอเพียง ทำให้รักและเอื้ออาทรคนอื่นได้ คนที่ไม่พอจะรักคนอื่นไม่เป็นและทำลายมาก
- 3) สิ่งแวดล้อมพอเพียง การอนุรักษ์และเพิ่มพูนสิ่งแวดล้อม ทำให้ยังชีพและทำมาหากินได้ เช่น การทำเกษตรผสมผสาน ซึ่งได้ทั้งอาหารได้ทั้งสิ่งแวดล้อม และได้ทั้งเงิน
- 4) ชุมชนเข้มแข็งพอเพียง การรวมตัวกันเป็นชุมชนที่เข้มแข็งจะทำให้สามารถแก้ปัญหาต่างๆ ได้ เช่น ปัญหาสังคม ปัญหาความยากจน หรือปัญหาสิ่งแวดล้อม
- 5) ปัญหาพอเพียง มีการเรียนรู้ร่วมกันในการปฏิบัติและปรับตัวได้อย่างต่อเนื่อง
- 6) อยู่บนพื้นฐานวัฒนธรรมพอเพียง วัฒนธรรม หมายถึง วิถีชีวิตของกลุ่มที่สัมพันธ์อยู่กับสิ่งแวดล้อมที่หลากหลาย ดังนั้นเศรษฐกิจควรสัมพันธ์และเติบโตขึ้นจากฐานทางวัฒนธรรมจึงจะมั่นคง เช่น เศรษฐกิจของจังหวัดตราด ขณะนี้ไม่กระทบกระเทือนจากพองสบู่แตก ไม่มีคนตกงาน เพราะอยู่บนรากฐานของสิ่งแวดล้อมและการจัดการน้ำที่เอื้อต่ออาชีพการทำสวนผลไม้ ทำการประมง และการท่องเที่ยว
- 7) มีความมั่นคงพอเพียง ไม่ใช่วูบวาบ เตี้ยจวนเตี้ยรววยแบบกะทันหันเหี่ยวตงงานไม่มีกินไม่มีใช้ ถ้าเป็นแบบนั้นประสาทมนุษย์คงทนไม่ไหวต่อความผันผวนที่เร็วเกิน จึงสุขภาพจิตเสีย เครียด เพี้ยน รุนแรงฆ่าตัวตาย ดิถยา เศรษฐกิจพอเพียงที่มั่นคงจึงทำให้สุขภาพจิตดี

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (2548, หน้า 1) ได้ให้ความหมายของเศรษฐกิจพอเพียงไว้ว่า เศรษฐกิจพอเพียงหมายถึง เศรษฐกิจที่สามารถอุ้มชูตัวเองได้ ให้มีความพอเพียงด้วยตัวเอง (Self Sufficiency) อยู่ได้โดยไม่ต้องเดือดร้อน โดยต้องสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจของตนเองให้ดีเสียก่อน คือ ตั้งตัวให้มีความพอกินพอใช้ ไม่ใช่มุ่งหวังแต่จะทุ่มเทสร้างความเจริญ ยกเศรษฐกิจให้รวดเร็ว แต่เพียงอย่างเดียว เพราะผู้ที่มีอาชีพและฐานะเพียงพอที่จะพึ่งตนเอง ย่อมสามารถสร้างความเจริญก้าวหน้า และฐานะทางเศรษฐกิจขั้นที่สูงขึ้นไปตามลำดับก่อน

จากการศึกษาความหมายของเศรษฐกิจพอเพียง สามารถสรุปได้ว่า เศรษฐกิจพอเพียงหมายถึง แนวพระราชดำริที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชฯ ได้ทรงพระราชทานแก่ปวงชนชาวไทย ซึ่งมีหลักการสำคัญ คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควร ต่อการมีผลกระทบใดๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้จะต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่างๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินงานทุกชั้นตอน และขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนให้มีความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติ ปัญญา และความรอบคอบเพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วกว้างขวาง ทั้งด้านวัตถุ สังคมสิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี

1.3 ความสำคัญของเศรษฐกิจพอเพียง

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ได้ทรงมีพระราชดำรัสเกี่ยวกับความสำคัญของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้ (สมพร เทพสิทธิ์า, 2549, หน้า 25-35)

“เศรษฐกิจพอเพียงเป็นเสมือนรากฐานของชีวิต รากฐานความมั่นคงของแผ่นดิน เปรียบเสมือนเสาเข็มที่ถูกตอกรองรับบ้านเรือนตัวอาคารไว้นั่นเอง สิ่งก่อสร้างจะมั่นคงได้ต้องอยู่ที่เสาเข็ม แต่คนส่วนมากมองไม่เห็นเสาเข็ม และลืมเสาเข็มเสียด้วยซ้ำไป”

พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ ประธานองคมนตรีและรัฐบุรุษได้กล่าวแก่ผู้บริหารของบริษัทมติชนจำกัด ที่เข้าเยี่ยมชมการะในวันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2549 ที่บ้านสี่เสาเทเวศร์ เกี่ยวกับเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

เรื่องเศรษฐกิจพอเพียงจะต้องถือหลัก 3 ประการ คือ

- 1) รู้จักประมาณ เช่น ประเมินว่าศักยภาพของเรานั้นเป็นอย่างไร มีเงินเท่าไร และนอกจากมีเงินแล้ว มีอะไรอีกบ้าง เช่น มีที่ดิน 10 ไร่ หรือ 100 ไร่
- 2) ต้องมีเหตุผล ต้องตรึกตรองข้อดีข้อเสีย ว่ามีอะไรดีบ้าง อะไรเสียบ้าง
- 3) สิ่งที่น่าสนใจลงมือทำต้องมี “ภูมิคุ้มกันความเสี่ยง” ถ้าประเมินว่า มีปัญหาขึ้นมา จะแก้ไขให้เสีย่น้อยที่สุดอย่างไร ต้องคิดเรื่องเวลา ปัจจัย และความเสี่ยงคืออะไร

ความรู้ทั้ง 3 ประการนี้ ไม่ได้นำไปใช้เฉพาะเรื่องเศรษฐกิจเท่านั้น เรื่องการศึกษา วัฒนธรรมก็นำไปใช้ เมื่อถามว่าเรื่องเจอร์จากการค้าเสรี (เอฟทีเอ) ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงได้หรือไม่ พลเอกเปรมกล่าวว่า จำไปใช้ได้เหมือนกัน ต่อคำถามที่ว่า หากคู่แข่งไม่ยอมพอเพียงด้วยจะทำอย่างไร พลเอกเปรมกล่าวว่า “ถ้าเขาไม่พอเพียง เราไม่พอใจ เราไม่ต้องทำก็ได้”

สรุปได้ว่า เศรษฐกิจพอเพียงเป็นเสมือนรากฐานของชีวิต รากฐานความมั่นคงของแผ่นดิน เปรียบเสมือนเสาเข็มที่ถูกตอกรองรับบ้านเรือนตัวอาคารไว้นั่นเอง สิ่งก่อสร้างจะมั่นคงได้ต้องอยู่ที่เสาเข็ม แต่คนส่วนมากมองไม่เห็นเสาเข็ม และลืมเสาเข็มเสียด้วยซ้ำไป โดยจะต้องถือหลัก 3 ประการ คือ ต้องรู้จักประมาณ ต้องมีเหตุผล และต้องมีภูมิคุ้มกันความเสี่ยง เศรษฐกิจพอเพียงจึงเป็นรากฐานแห่งความเจริญแบบค่อยเป็นค่อยไปตามศักยภาพ

ต้องตั้งมั่นอยู่บนหลักของ “รู้จักสามัคคี” ใช้สติปัญญาปกป้องตนเองไม่ให้หลงกระแสโลกาภิวัตน์ โดยไม่รู้สาเหตุ และผลตามสภาพแวดล้อมของไทย ให้รู้จักแยกแยะสิ่งดี สิ่งเลว สิ่งที่เป็นประโยชน์ ตามสภาพความเป็นจริงของบ้านเมืองของเราเป็นที่ตั้ง ให้มีความรัก ความเมตตาที่จะช่วยเหลือสังคมให้รอดพ้นจากภัยพิบัติ และรวมพลังกันด้วยความสามัคคีเป็นหมู่เหล่า ขจัดความยึดแย้งไปสู่ความประนีประนอม รักษาผลประโยชน์ส่วนรวมเป็นที่ตั้ง

เศรษฐกิจพอเพียง เป็นการดำรงชีวิตในความพอดี มีชีวิตใหม่ คือ หวนกลับมาใช้ชีวิตวิถีชีวิตไทย ที่จะทำให้ชาติบ้านเมือง และตัวเราหลุดพ้นจากความทุกข์ และมีความสุขในที่สุด

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีหลักพิจารณาอยู่ 5 ส่วน ดังนี้ (กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย, 2549, หน้า 2)

- 1) กรอบแนวคิด เป็นปรัชญาที่ชี้แนะแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนในทางที่ควรจะเป็นโดยมีพื้นฐานมาจากวิถีชีวิตดั้งเดิมของสังคมไทย สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ตลอดเวลาและเป็น

การมองโลกเชิงระบบที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา มุ่งเน้นการรอดพ้นจากภัยและวิกฤตเพื่อความมั่นคงและความยั่งยืนของการพัฒนา

2) คุณลักษณะ เศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติตนได้ในทุกระดับ โดยเน้นการปฏิบัติบนทางสายกลาง และการพัฒนาอย่างเป็นขั้นตอน

3) คำนิยาม ความพอเพียงจะต้องประกอบด้วย 3 คุณลักษณะพร้อมๆ กัน ดังนี้

3.1) ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดีที่ไม่น้อยเกินไป และไม่มากเกินไปโดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น เช่น การผลิตและการบริโภคที่อยู่ในระดับพอประมาณ

3.2) ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับความพอเพียงนั้นจะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้นๆ อย่างรอบคอบ

3.3) การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นโดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่างๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล

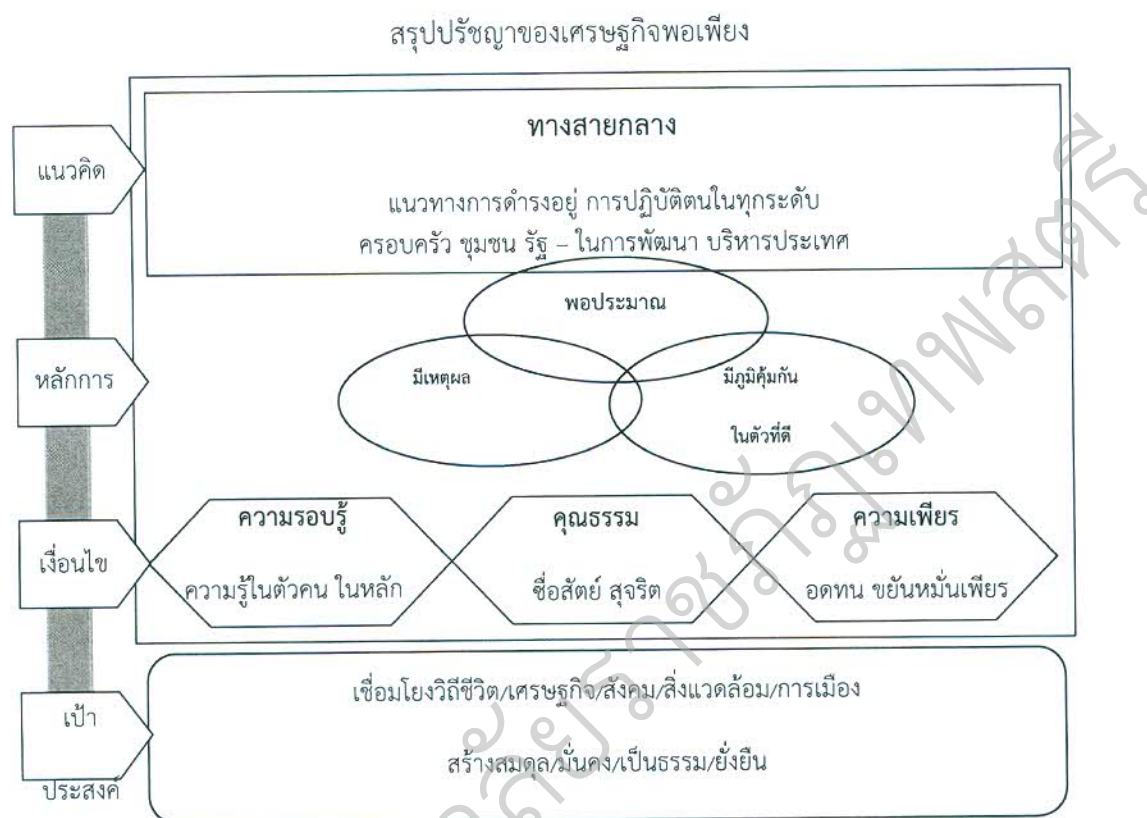
4) เงื่อนไข การตัดสินใจและการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ให้อยู่ในระดับพอเพียงนั้น ต้องอาศัยทั้งความรู้และคุณธรรมเป็นพื้นฐาน กล่าวคือ

4.1) เงื่อนไขความรู้ ประกอบด้วย ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน ความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการวางแผน และความระมัดระวังในขั้นปฏิบัติ

4.2) เงื่อนไขคุณธรรม ที่จะต้องเสริมสร้าง ประกอบด้วย มีความตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต และมีความอดทน มีความเพียรใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต

5) แนวทางปฏิบัติ / ผลที่คาดว่าจะได้รับ จากการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ คือ การพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืน พร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลงในทุกด้านทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ความรู้และเทคโนโลยี

โดยสรุปปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นกรอบแนวคิดที่ชี้แนะแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนในทางที่ควรจะเป็นโดยมีพื้นฐานจากวิถีชีวิตดั้งเดิมของสังคมไทย สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ตลอดเวลา และเป็นมุมมองเชิงระบบที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา มุ่งเน้นการรอดพ้นจากภัยและวิกฤตเพื่อความมั่นคงและความยั่งยืนของการพัฒนา โดยเน้นการปฏิบัติบนทางสายกลางและการพัฒนาอย่างเป็นขั้นตอน ซึ่งประกอบด้วย ความพอประมาณ ความมีเหตุผล การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ซึ่งต้องอาศัยทั้งความรู้และคุณธรรมเป็นพื้นฐาน โดยมีแนวปฏิบัติ คือ การพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืน พร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลงในทุกด้าน ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ความรู้และเทคโนโลยี

ภาพ 2 แนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

2. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรม

2.1 ความหมายของพฤติกรรม

จากการศึกษาความหมายของพฤติกรรม มีผู้ให้ความหมายไว้ดังนี้

ซิมบาร์โด (อ้างถึงในอารยา มะเซียเทศ, 2550 : 15) ได้ให้ความหมายของพฤติกรรม (Behavior) ไว้ว่า เป็นผลจากการแสดงปฏิกิริยาตอบสนองต่อสิ่งเร้าในสถานการณ์ต่าง ๆ

สวงวน สุทธิเลิศอรุณ (อ้างถึงในวลัยพร สกุลทอง, 2551 : 10) ได้ให้ความหมายของพฤติกรรมว่า หมายถึง กิริยา อาการ บทบาท ลีลา ท่าทาง การประพฤติปฏิบัติ การกระทำที่แสดงออกให้ปรากฏ สัมผัสได้ด้วยประสาทสัมผัสทางใดทางหนึ่งใน 5 ทวาร คือ โสตสัมผัส จักขุสัมผัส ชิวหาสัมผัส ฆานสัมผัส และทางผิวหนังหรือมีฉะนั้นก็สามารถวัดได้ด้วยเครื่องมือ

ไพบูลย์ เทวรักษ์ (อ้างถึงในวลัยพร สกุลทอง, 2551 : 10) กล่าวว่า พฤติกรรม หมายถึง การกระทำ การแสดงอาการ หรือ อากัปกริยาของอินทรีย์ (Organism) ทั้งในส่วนตัวเจ้าของพฤติกรรมเองเท่านั้นที่รู้ได้ และในส่วนตัวบุคคลอื่นอยู่ในวิสัยที่จะรู้ได้

ชูดา จิตพิทักษ์ (อ้างถึงในจิตินัน งามสวงวน, 2549 : 25) กล่าวว่า พฤติกรรม หมายถึง การกระทำของบุคคลทั้งที่เป็นการแสดงปรากฏออกมาภายนอก และสิ่งที่อยู่ภายในจิตใจของบุคคล ซึ่งไม่สามารถสังเกตเห็นได้โดยตรง เช่น ค่านิยมที่ยึดถือเป็นหลักในการประเมินสิ่งต่าง ๆ ทศนคติที่เขามีต่อสิ่งต่าง ๆ ความคิดเห็น ความเชื่อ รสนิยมที่เชื่อถือเป็นบุคลิกภาพของบุคคลนั้น ๆ

จากค่านิยมดังกล่าว สามารถสรุปได้ว่า พฤติกรรม หมายถึง กิริยา อาการ บทบาท ลีลา ท่าทาง การประพฤติปฏิบัติ การกระทำที่แสดงปรากฏออกมาภายนอกเพื่อตอบสนองต่อสิ่งเร้า ทั้งในส่วนตัวเจ้าของพฤติกรรมเองรู้ได้ และในส่วนตัวบุคคลอื่นจะรู้ได้

2.2 องค์ประกอบพฤติกรรม

Cronbach (gotoknow.org, ออนไลน์ : 2553) ได้แบ่งองค์ประกอบของพฤติกรรมมนุษย์ออกเป็น 7 ประการ ได้แก่

1) จุดมุ่งหมายของผู้เรียน (Goal) หมายถึงสิ่งที่ผู้เรียนต้องการหรือสิ่งที่ผู้เรียนมุ่งหวัง การเรียนอย่างไม่มีจุดมุ่งหมาย คือไม่ทราบว่าจะเรียนไปทำไม ย่อมจะไม่บังเกิดผลดีขึ้นได้ ครูควรชี้ให้ผู้เรียนเข้าใจถึงจุดมุ่งหมายในการเรียนวิชาต่าง ๆ ว่าคืออะไร เพื่ออะไร

2) ความพร้อม (Readiness) เป็นลักษณะเฉพาะตัวของนักเรียนหรือผู้เรียนแต่ละคน หมายถึงวุฒิภาวะของผู้เรียนด้วย คนที่มีความพร้อมจะเรียนได้ดีกว่าทั้ง ๆ ที่อยู่ในสถานการณ์เดียวกัน จึงควรสร้างแรงจูงใจให้เกิดขึ้นกับนักเรียนเพื่อให้เขาพร้อมที่จะเรียนได้

3) สถานการณ์ (Situation) หมายถึง สิ่งแวดล้อมหรือสิ่งเร้าต่าง ๆ ที่มากระทำต่อผู้เรียน เช่น การเรียนการสอน สถานการณ์ต่าง ๆ ฯลฯ คนหรือสัตว์จะเรียนรู้ได้ดีเมื่อได้เข้าไปมีประสบการณ์ในสถานการณ์ต่าง ๆ อย่างแท้จริง

4) การแปลความหมาย (Interpretation) เป็นการศึกษาหาช่องทางในสถานการณ์ที่กำลังเผชิญอยู่เพื่อเข้าไปสู่จุดมุ่งหมาย หรือการวางแผนการกระทำเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมาย โดยพิจารณาสิ่งแวดล้อมหรือสถานการณ์มาใช้ให้เป็นประโยชน์ การจะบรรลุจุดมุ่งหมายนั้นอาจมีหลายวิธี และอาจจะมีวิธีหนึ่งที่ดีที่สุด การที่คนจะเลือกวิธีใดนั้นขึ้นอยู่กับความสามารถในการแปลความหมายเป็นสำคัญ

5) ลงมือกระทำ (Action) เมื่อแปลสถานการณ์แล้ว ผู้เรียนจะลงมือตอบสนองสถานการณ์หรือสิ่งเร้าในทันที การกระทำนั้นผู้เรียนย่อมจะคาดหวังว่าจะเป็นวิธีที่ดีที่สุดที่จะทำให้เขาบรรลุจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้

6) ผลที่ตามมา (Consequence) หลังจากตอบสนองสิ่งเร้าหรือสถานการณ์แล้ว ผลที่ตามมาคือ อาจจะประสบผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมาย จะเกิดความพอใจ (Confirm) ถ้าไม่ประสบผลสำเร็จย่อมไม่พอใจ ผิดหวัง (Contradict) ถ้าประสบผลสำเร็จก็จะเป็นแรงจูงใจให้ทำกิจกรรมอย่างเดิมอีก ถ้าไม่บรรลุจุดมุ่งหมายอาจหมดกำลังใจ ท้อแท้ที่จะตอบสนองหรือทำพฤติกรรมต่อไป

7) ปฏิกริยาต่อความผิดหวัง (Contradict) ซึ่งจะกระทำใน 2 ลักษณะคือ ปรับปรุงการกระทำของตนใหม่เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมาย โดยย้อนไปพิจารณาหรือแปลสถานการณ์หรือสิ่งเร้าใหม่ แล้วหาวิธีกระทำพฤติกรรมที่เหมาะสมเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายปลายทางให้ได้ อีกประการหนึ่ง อาจเลิกไม่ทำกิจกรรมนั้นอีก หรืออาจจะกระทำซ้ำ ๆ อย่างเดิมโดยไม่เกิดผลอะไรเลยก็ได้

2.3 การวัดพฤติกรรม

การวัดพฤติกรรม หมายถึง การกำหนดตัวเลขให้กับพฤติกรรมต่าง ๆ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อแบ่งประเภทของพฤติกรรม การจัดอันดับพฤติกรรมตามความมากน้อย การหาระยะแตกต่างระหว่างพฤติกรรมตามความมากน้อย และการเทียบอัตราส่วนพฤติกรรมตามความมากน้อย

พฤติกรรมของมนุษย์นั้นมีทั้งที่แสดงออกมาให้เห็นอย่างเด่นชัด เช่น การเดิน การวิ่ง หรือการหัวเราะ เป็นต้น และพฤติกรรมที่ไม่แสดงออกมาภายนอก เช่น ความรู้สึก ความคิด หรืออารมณ์ เป็นต้น ดังนั้น ในการวัดพฤติกรรมต่าง ๆ นั้นจำเป็นต้องอาศัยวิธีทางตรงและทางอ้อมมาประกอบกัน การที่จะศึกษาพฤติกรรมมีด้วยกันหลายวิธี เช่น การสังเกตพฤติกรรมโดยตรง หรือใช้วิธีวัดพฤติกรรมทางอ้อม เช่น การใช้แบบสัมภาษณ์และการทดสอบด้วยแบบทดสอบ เป็นต้น (ปณิตานิสสัยสุข, 2552 : 32)

สมจิต สุพรรณทัศน์ (อ้างถึงใน ปณิตานิสสัยสุข, 2552 : 33) กล่าวถึงการวัดพฤติกรรมไว้ว่ามี 2 วิธี คือ

1) การศึกษาพฤติกรรมโดยทางตรงทำได้โดย

1.1) การศึกษาพฤติกรรมสังเกตแบบให้ผู้ถูกสังเกตรู้ตัว (direct observation) เช่น ครูสังเกตพฤติกรรมของเด็กนักเรียนในห้องโดยบอกให้นักเรียนในชั้นให้ทราบ ว่า ครูสังเกตว่าใครทำกิจกรรมอะไรบ้างในห้อง การสังเกตแบบนี้บางคนอาจไม่แสดงพฤติกรรมที่แท้จริงออกมาก็ได้

1.2) การสังเกตแบบธรรมชาติ (naturalistic observation) คือการที่บุคคลผู้ต้องสังเกตพฤติกรรมไม่ได้กระทาคตนเป็นที่รบกวนพฤติกรรมของบุคคลผู้ถูกสังเกต และเป็นไปในลักษณะที่ทำให้ผู้ถูกสังเกตไม่ทราบว่า ถูกสังเกตพฤติกรรม การสังเกตแบบนี้จะได้พฤติกรรมที่แท้จริงมาก และจะทำให้สามารถนำผลที่ได้ไปอธิบายพฤติกรรมในสถานที่ใกล้เคียงกันหรือเหมือนกัน และการสังเกตต้องทำเป็นเวลาติดต่อกันเป็นจำนวนหลายครั้ง พฤติกรรมบางอย่างอาจต้องใช้เวลาสังเกตถึง 20 ปี หรือ 100 ปี

2) การศึกษาพฤติกรรมโดยอ้อม แบ่งออกได้หลายวิธี คือ

2.1) การสัมภาษณ์ เป็นวิธีการที่ผู้ศึกษาต้องซักถามข้อมูลจากบุคคลหรือกลุ่มบุคคลซึ่งทำได้โดยการเข้าซักถามเผชิญหน้ากันโดยตรง หรือมีคนกลางทำหน้าที่ซักถามให้ก็ได้ เช่น ใช้ล่าม

สัมภาษณ์คนที่พูดกันคนละภาษา การสัมภาษณ์เพื่อต้องการทราบถึงพฤติกรรมของบุคคลแบ่งออก 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ การสัมภาษณ์โดยตรง ทำได้โดยผู้สัมภาษณ์ซักถามผู้ถูกสัมภาษณ์เป็นเรื่อง ๆ อีกประเภท คือ การสัมภาษณ์โดยอ้อม หรือไม่เป็นทางการ ผู้ถูกสัมภาษณ์จะไม่ทราบว่าผู้สัมภาษณ์ต้องการอะไร ผู้สัมภาษณ์จะพูดคุยไปเรื่อย ๆ โดยสอดแทรกเรื่องที่จะสัมภาษณ์เมื่อมีโอกาส ซึ่งผู้ตอบจะไม่วัดว่าเป็นสิ่งที่ผู้สัมภาษณ์เจาะจงที่จะทราบถึงพฤติกรรม การสัมภาษณ์ทำให้ได้ข้อมูลมากมาย แต่มีข้อจำกัดคือบางเรื่องผู้ถูกสัมภาษณ์ไม่ต้องการเปิดเผย

2.2) การใช้แบบสอบถาม เป็นวิธีการที่เหมาะสมสำหรับศึกษาพฤติกรรมของบุคคลเป็นจำนวนมาก และเป็นผู้อ่านออกเขียนได้ หรือสอบถามกับบุคคลที่อยู่ห่างไกล อยู่กระจัดกระจาย นอกจากนี้ยังสามารถถามพฤติกรรมในอดีตหรือต้องการทราบแนวโน้มพฤติกรรมในอนาคตได้ ข้อดีอีกประการหนึ่งคือ ผู้ถูกศึกษาสามารถที่จะให้ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมที่ปกปิด หรือพฤติกรรมต่าง ๆ ที่ไม่ยอมแสดงออกให้บุคคลอื่นทราบได้โดยวิธีอื่น ซึ่งผู้ถูกศึกษาแน่ใจว่าเป็นความลับและการใช้แบบสอบถามจะศึกษาเวลาใดก็ได้

2.3) การทดลอง เป็นการศึกษาพฤติกรรมโดยผู้ถูกศึกษาจะอยู่ในสภาพการควบคุมตามที่ผู้ศึกษาต้องการ โดยสภาพที่แท้จริงแล้วการควบคุมจะทำในห้องทดลองแต่ในชุมชนการศึกษาพฤติกรรมของชุมชนโดยการควบคุมตัวแปรต่างๆ คงเป็นไปน้อยมาก การทดลองในห้องปฏิบัติการจะให้ข้อมูลมีขีดจำกัด ซึ่งบางครั้งอาจนำไปใช้ในสภาพความเป็นจริงไม่ได้เสมอไป แต่วิธีนี้มีประโยชน์มากในการศึกษาพฤติกรรมของบุคคลทางด้านกายภาพของตนเอง อาจทำเป็นบันทึกประจำวัน หรือศึกษาพฤติกรรมแต่ละประเภท เช่น พฤติกรรมการกิน พฤติกรรมการทำงาน พฤติกรรมทางสุขภาพ พฤติกรรมทางสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

จากแนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรมอาจสรุปได้ว่า พฤติกรรมเป็นกิริยา อากาโร บพบาท ทำทาง การประพฤติปฏิบัติ การกระทำที่แสดงออกมาภายนอกเพื่อตอบสนองต่อสิ่งเร้า ทั้งในส่วนตัวเจ้าของพฤติกรรมเองรู้ได้และในส่วนตัวบุคคลอื่นจะรู้ได้ ปัจจัยพื้นฐานของพฤติกรรมที่สำคัญได้แก่ ปัจจัยทางชีวภาพ คือ อิทธิพลของพันธุกรรมและการทำงานของระบบประสาทที่ต่อพฤติกรรม ปัจจัยจิตวิทยา คือ แรงจูงใจและการเรียนรู้ที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรม และปัจจัยทางสังคม คือ ระบบของสิ่งแวดล้อม กระบวนการสังคม และกลุ่มที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรม

3.แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับความรู้

3.1 ความหมายของความรู้

บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์ (2535, หน้า 7) ได้ให้ความหมายของความรู้ว่า หมายถึง การระลึกถึงเรื่องราวต่างๆ ที่เคยมีประสบการณ์มาแล้ว และรวมถึงการจำเนื้อเรื่องต่างๆ ทั้งที่ปรากฏอยู่ในแต่ละเนื้อหาวิชา และวิชาที่เกี่ยวพันกับเนื้อหาวิชานั้นด้วย

The Modern American Dictionary ว่าได้ให้คำจำกัดความของความรู้ที่แตกต่างกัน 3 ลักษณะ (Wikstrom, & Normann, 1994, p.9) ดังนี้

1) ความรู้ คือ ความคุ้นเคยกับข้อเท็จจริง (Fact) ความจริง (Truths) หรือหลักการโดยทั่วไป (Principles)

2) ความรู้ คือ รู้ (Known) หรืออาจจะรู้ (May be known)

3) ความรู้ คือ จิตสำนึก ความสนใจ (Awareness)

ศุภกนิษฐ์ พลไพรินทร์ (2540, หน้า 24) ได้กล่าวถึงการวัดความรู้ว่า การวัดความรู้เป็นการวัดระดับความจำ ความสามารถในการคิดเข้าใจกับข้อเท็จจริงที่ได้รับ การศึกษาและประสบการณ์เดิมโดยผ่านการทดสอบคุณภาพแล้ว จะแยกคนที่มีความรู้ กับไม่มีความรู้ออกจากกันได้ระดับหนึ่ง

เกษม วัฒนชัย (2544, หน้า 39-40) ได้ให้ความหมายของความรู้ว่า หมายถึง การรวบรวมความคิดของมนุษย์ จัดให้เป็นหมวดหมู่และประมวลสาระที่สอดคล้องกัน โดยนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ ดังนั้นสิ่งที่เป็นสาระที่สอดคล้องกันโดยนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ ดังนั้นสิ่งที่เป็นสาระในระบบข้อมูลข่าวสาร

จากคำจำกัดความที่มีผู้กล่าวไว้ในเบื้องต้นสามารถสรุปได้ว่า ความรู้ หมายถึง ข้อเท็จจริง กฎเกณฑ์ และรายละเอียดของเรื่องราวและการกระทำต่างๆ ที่บุคคลได้ประสบมาและเก็บสะสมไว้ เป็นความจำที่สามารถถ่ายทอดต่อๆ ไปได้และสามารถวัดความรู้ได้โดยการระลึกถึงเรื่องเหล่านั้นแล้วแสดงออกมา

3.2 ระดับความรู้

ความรู้มีอยู่มากมายรอบๆ ตัวเรา และสามารถจัดแบ่งออกได้เป็น 4 ระดับ (มนตรี จุฬาวินทล, 2537)

ระดับแรก ความรู้เกี่ยวกับสิ่งรอบตัวเรา ซึ่งสามารถรับรู้ได้โดยประสาทสัมผัส มองเห็น ได้ยิน ตมกลิ่น และลิ้มรสได้ เช่น ความร้อน-เย็น ความสว่าง-มืด เสียง ดัง-เบา กลิ่นหอม-เหม็น และรสเค็ม-หวาน เป็นต้น ความรู้ระดับต้นนี้อาจเรียกว่า ความรู้สึก

ระดับที่สอง ได้แก่ ความรู้ด้านภาษา ซึ่งจะให้อ่านและเขียนหนังสือได้ ฟังเข้าใจ ฟังวิทยุและดูทีวีรู้เรื่อง ตลอดจนมีภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ได้สะสมและตกทอดกันมา

ระดับที่สาม ได้แก่ ความรู้ด้านวิชาการ ซึ่งได้จากการศึกษาเล่าเรียน ทำให้คิดเลขเป็น คำนวณดอกเบี้ยได้ ออกแบบอาคารได้ เขียนบทละครได้ ใช้คอมพิวเตอร์เป็น รู้กฎหมายบ้านเมือง รู้จักกฎเกณฑ์ทางฟิสิกส์ ดาราศาสตร์ เคมี และชีววิทยา วินิจฉัยโรคและรู้วิธีการรักษาโรค เป็นต้น ความรู้วิชาการเหล่านี้ มักจะต้องเรียนรู้จากครู อาจารย์ เอกสาร ตำราทางวิชาการหรือผู้ที่รู้เรื่องนั้นมาก่อน

ระดับที่สี่ ได้แก่ ความรู้ใหม่ เป็นความรู้ที่ไม่เคยมีอยู่ก่อน ได้มาโดยการค้นคว้าวิจัย การคิดค้นกระบวนการใหม่ และควรจะหาแนวทางในการนำความรู้ใหม่ไปใช้ให้เป็นประโยชน์ เพื่อให้เกิดการพัฒนา

Bloom และคณะ ได้ทำการศึกษาและจำแนกพฤติกรรมด้านความรู้ออกเป็น 6 ระดับ โดยเรียงตามลำดับขั้นความสามารถจากต่ำไปสูง (อ้างในสุภาภรณ์ จันทรพัฒนะ, 2546) ดังนี้

1) ความรู้ หมายถึง ความสามารถในการจำหรือรู้สึกได้ แต่ไม่ใช้การใช้ความเข้าใจไปตีความหมายในเรื่องนั้นๆ แบ่งออกเป็น ความรู้เกี่ยวกับเนื้อเรื่องซึ่งเป็นข้อเท็จจริง วิธีดำเนินงาน แนวคิด ทฤษฎี โครงสร้าง และหลักการ

2) ความเข้าใจ หมายถึง ความสามารถจับใจความสำคัญของเรื่องราวต่างๆ ได้ ทั้งในด้านภาษา รหัส สัญลักษณ์ ทั้งรูปธรรมและนามธรรม แบ่งเป็นการแปลความ การตีความ การขยายความ

3) การนำไปใช้ หมายถึง ความสามารถนำเอาสิ่งที่ได้ประสบมา เช่น แนวคิดทฤษฎีต่างๆ ไปใช้ให้เป็นประโยชน์ หรือนำไปใช้แก้ปัญหาตามสถานการณ์ต่างๆ ได้

4) การวิเคราะห์ หมายถึง ความสามารถในการแยกแยะเรื่องราวออกเป็นส่วนประกอบย่อย เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบส่วนย่อย และหลักการหรือทฤษฎีเพื่อให้เข้าใจเรื่องราวต่างๆ

5) การสังเคราะห์ หมายถึง ความสามารถในการนำเอาเรื่องราว หรือส่วนประกอบย่อย มาเป็นเรื่องราวเดียวกัน โดยมีการดัดแปลง ริเริ่ม สร้างสรรค์ ปรับปรุงของเก่าให้มีคุณค่าขึ้น

3.3 การวัดความรู้

การวัดความรู้เป็นการวัดความสามารถในการระลึกเรื่องราวข้อเท็จจริง หรือประสบการณ์ต่างๆ หรือเป็นการวัดการระลึกประสบการณ์เดิมที่บุคคลได้รับคำสอน การบอกกล่าว การฝึกฝนของผู้สอน รวมทั้งจากตำราจากสิ่งแวดล้อมต่างๆ ด้วยคำถามวัดความรู้ แบ่งออกเป็น 3 ชนิด (ไพศาล หวังพานิช, 2526, หน้า 96-104) คือ

1) ถามความรู้ในเนื้อเรื่อง เป็นการถามรายละเอียด ของเนื้อหาข้อเท็จจริงต่างๆ ของเรื่องราวทั้งหลาย ประกอบด้วยคำถามประเภทต่างๆ เช่น ศัพท์ นิยม กฎ ความจริง หรือรายละเอียด เนื้อหาต่างๆ

2) ถามความรู้ในวิธีการดำเนินการ เป็นการถามวิธีการปฏิบัติต่างๆ ตามแบบแผน ประเพณี ขั้นตอนของการปฏิบัติงานทั้งหลาย เช่น ถามระเบียบแบบแผน ลำดับขั้น แนวโน้มการจัดประเภท และหลักเกณฑ์ต่างๆ

3) ถามความรู้รวบยอด เป็นการถามความสามารถในการจดจำข้อสรุป หรือหลักการของเรื่องที่เกิดจากการผสมผสานหาลักษณะร่วม เพื่อรวบรวมและย่อลงมาเป็นหลัก หรือหัวใจของเนื้อหานั้น

จำนง พรายแยมแซ (2535, หน้า 24-29) กล่าวว่า การวัดความรู้ในส่วนมากนิยมใช้แบบทดสอบซึ่งแบบทดสอบนี้เป็นเครื่องมือประเภทข้อเขียนที่นิยมใช้กันทั่วไป แบ่งออกเป็น 2 ชนิด คือ

1) แบบอัตนัย หรือแบบความเรียง โดยให้เขียนตอบเป็นข้อความสั้นๆ ไม่เกิน 1-2 บรรทัดหรือเป็นข้อๆ ตามความเหมาะสม

2) แบบปรนัย แบ่งเป็น

(1) แบบเติมคำ หรือเติมข้อความให้สมบูรณ์ แบบทดสอบนี้เป็นการวัดความสามารถในการหาคำ หรือข้อความมาเติมลงในช่องว่างของประโยคที่กำหนดให้ถูกต้องแม่นยำโดยไม่มีคำตอบใด ชี้นำมาก่อน

(2) แบบถูก-ผิด แบบทดสอบนี้วัดความสามารถในการพิจารณาข้อความที่กำหนดให้ว่า ถูกหรือผิด ใช่หรือไม่ใช่ จากความสามารถที่เรียนรู้มาแล้ว โดยจะเป็นการวัดความจำและความคิด ในการออกแบบทดสอบควรต้องพิจารณาถึงข้อความจะต้องชัดเจน ถูกหรือผิดเพียงเรื่องเดียว สั้นกะทัดรัดได้ใจความ และไม่ควรรู้คำปฏิเสธซ้อน

(3) แบบจับคู่ แบบทดสอบนี้เป็นลักษณะการวางข้อเท็จจริง เงื่อนไข คำ ตัวเลข หรือสัญลักษณ์ไว้ 2 ด้านขนานกัน เป็นแถวตั้ง 2 แถว แล้วให้อ่านดูข้อเท็จจริงในแถวตั้งด้านหนึ่งว่ามีความ

เกี่ยวข้อง จับคู่ได้พอดีกับข้อเท็จจริงในอีกแถวตั้งหนึ่ง โดยทั่วไปจะกำหนดให้ตัวเลือกในแถวตั้งด้านหนึ่งน้อยกว่าอีกด้านหนึ่ง เพื่อให้ได้ใช้ความสามารถในการจับคู่มากขึ้น

(4) แบบเลือกตอบ ข้อสอบแบบนี้เป็นข้อสอบที่นิยมใช้กันในปัจจุบัน เนื่องจากสามารถวัดได้ครอบคลุมจุดประสงค์และตรวจให้คะแนนได้แน่นอน ลักษณะของข้อสอบประกอบด้วยส่วนข้อคำถาม และตัวเลือก โดยตัวเลือกจะมีตัวเลือกที่เป็นตัวถูก และตัวเลือกที่เป็นตัวลวง ผู้เขียนข้อสอบต้องมีความรู้ในวิชานั้นอย่างลึกซึ้ง และรู้วิธีการเขียนข้อสอบ โดยมีข้อควรพิจารณา คือ ในส่วนข้อคำถามต้องชัดเจนเพียงหนึ่งเรื่อง ภาษาที่ใช้กะทัดรัดเหมาะสมกับระดับของผู้ตอบ ไม่ใช่คำปฏิเสธหรือปฏิเสธซ้อนกัน และไม่ควรถามคำถามแบบท่องจำ และในส่วนตัวเลือกควรมีคำตอบถูกเพียงคำตอบเดียวที่มีความกะทัดรัด ไม่ชี้นำหรือแนะคำตอบ มีความเป็นอิสระจากกัน มีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันเรียงตามลำดับตามปริมาณหรือตัวเลข ตัวลวงต้องมีความเป็นไปได้และกำหนดจำนวนตัวเลือก 4 หรือ 5 ตัวเลือก

เยาวตี วิบูลย์ศรี (2540, หน้า 99) กล่าวว่า การวัดความรู้เป็นการวัดความสามารถของบุคคลในการระลึกนึกถึงเรื่องราว หรือสิ่งที่เคยเรียนมาแล้วซึ่งคำถามที่ใช้ในระดับนี้ คือ ความจำ

จากแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความรู้ อาจสรุปได้ว่าความรู้ เป็นข้อเท็จจริงกฎเกณฑ์ และรายละเอียดของเรื่องราวและการกระทำต่าง ๆ ที่บุคคล กลุ่มบุคคลได้ประสบมาและเก็บสะสมไว้ เป็นความจำที่สามารถถ่ายทอดต่อๆ ไปได้ และสามารถวัดความรู้ได้โดยการแสดงออกมาเป็นพฤติกรรมการดำเนินชีวิต ดังนั้น ถ้าทราบความรู้ของบุคคล กลุ่มบุคคล ก็สามารถทำนายพฤติกรรมของบุคคล กลุ่มบุคคลนั้นได้ ซึ่งโดยปกติคนเรามักแสดงพฤติกรรมในทิศทางที่สอดคล้องกับความรู้ที่มีอยู่

4. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับเจตคติ

4.1 ความหมายของเจตคติ

สนธยา พลศรี (2550: 35) ให้ความหมายว่า เจตคติ (Attitude) เป็นสภาวะจิตใจหรือความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งเร้าหรือสิ่งที่จะเรียนรู้ในลักษณะของการยอมรับ (Accept) หรือไม่ยอมรับ (Reject)

Allport (1935 อ้างถึงใน ซีรุฑมิ เอกะกุล, 2549: 1) ให้ความหมายว่า เจตคติ หมายถึง สภาพความพร้อมของสมองและประสาทอันได้จากประสบการณ์ และการตอบสนองทั้งทางตรงและโดยอิทธิพลของแต่ละบุคคลที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ และสถานการณ์ทั้งหลายที่เกี่ยวข้องกัน

ดวงเดือน พันธุมนาวิณ (2518: 3) ให้ความหมายว่า เจตคติ หมายถึง ความรู้สึกที่แสดงออกอย่างมั่นคงต่อบุคคลหรือสถานการณ์ใด ๆ ที่อาจเป็นไปในทางที่ดี (Positive) ชัดแย้ง (Negative) หรือเป็นกลาง (Neutral) ก็ได้ ซึ่งเป็นผลของการรับรู้เกี่ยวกับลักษณะที่ดีหรือเลวของบุคคลหรือสถานการณ์นั้น ๆ

เจสสิยา บุรีภักดี (2520: 218) ให้ความหมายว่า เจตคติ หมายถึง ความรู้สึกชอบ หรือไม่ชอบที่บุคคลมีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือบุคคลใดบุคคลหนึ่ง

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยพฤติกรรมการใช้ชีวิตของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรีตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Study) โดยใช้การตอบแบบสอบถาม (Questionnaires) และการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ซึ่งได้ออกแบบวิธีการวิจัย และมีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรในการศึกษาครั้งนี้ คือ นักศึกษาที่กำลังศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ปีการศึกษา 2562 ทุกคณะ ทุกชั้นปี รวมจำนวน 6,399 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

- กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย (เชิงปริมาณ)

ประมาณขนาดกลุ่มตัวอย่างจากตารางกำหนดขนาดของยามาเน ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% (Yamane อ้างถึงใน วรัญญา ภัทธราชสุข, 2545 : 142) จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 363 คน จากนั้นจะทำการเลือกตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Sampling) ซึ่งจะทำการสุ่มนักศึกษาเพื่อให้ได้ตัวแทนของประชากรที่ทำการศึกษา รายละเอียดดังปรากฏในตาราง 1

ตาราง 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามคณะ

คณะ	จำนวนประชากร	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
1.ครุศาสตร์	676	39
2.มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	2,003	114
3.วิทยาการจัดการ	1,753	99
4.วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	958	54
5.เทคโนโลยีอุตสาหกรรม	464	26
6.เทคโนโลยีสารสนเทศ	545	31
รวม	6,399	363

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย (เชิงคุณภาพ)

เป็นการสนทนากลุ่ม ผู้วิจัยจะคัดเลือกนักศึกษาแบบเจาะจง โดยทำการสนทนาเกี่ยวกับประเด็นพฤติกรรมการใช้ชีวิตของนักศึกษาตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง และความคิดเห็นต่อหลักเศรษฐกิจพอเพียง รวมนักศึกษาที่ทำการสนทนา จาก 6 คณะในมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี จำนวน 30 คน

2. วิธีการและเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม (Questionnaires) โดยใช้สอบถามนักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการสุ่ม จำนวน 363 คน ซึ่งประกอบด้วย

1. ข้อมูลส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ คณะ ชั้นปี จำนวนเงินที่ได้รับต่อเดือน
รายจ่ายต่อเดือน
  2. ความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วย ความพอประมาณ
ความมีเหตุผล การมีภูมิคุ้มกัน เงื่อนไขความรู้ และเงื่อนไขคุณธรรม
  3. เจตคติที่มีต่อหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วย ความพอประมาณ ความมี
เหตุผล การมีภูมิคุ้มกัน เงื่อนไขความรู้ และเงื่อนไขคุณธรรม
  4. พฤติกรรมการใช้ชีวิตของนักศึกษาตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง
- 2.2 วิธีการสร้างและการทดสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
1. แบบทดสอบความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักเศรษฐกิจพอเพียง
    - กำหนดจุดมุ่งหมายในการสร้างแบบทดสอบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักเศรษฐกิจ
พอเพียง
    - ศึกษานิยาม ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้าง
แบบทดสอบความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักเศรษฐกิจพอเพียงซึ่งครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับ ความพอประมาณ
ความมีเหตุผล การมีภูมิคุ้มกันที่ดี เงื่อนไขความรู้ และเงื่อนไขคุณธรรม
    - เขียนนิยามศัพท์เชิงทฤษฎีและเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับหลักเศรษฐกิจพอเพียง
    - สร้างแบบทดสอบความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักเศรษฐกิจพอเพียง เป็นแบบ 3ตัวเลือก
ใช้ ไม่ใช่ และไม่แน่ใจ จำนวน 15 ข้อ
    - นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิง
เนื้อหา (Content validity) เพื่อคัดเลือกและปรับปรุงข้อความให้สอดคล้องกับนิยามที่กำหนดไว้ โดยข้อความ
ทั้งหมดต้องมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป
    - นำแบบทดสอบที่ผ่านการคัดเลือกแล้วในข้อ 5 ไปทดลองใช้ (try out) กับนักศึกษาที่ไม่ใช่
กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วนำผลจากการทำแบบทดสอบมาตรวจหาให้คะแนนตามเกณฑ์ ถ้าตอบถูกให้
1 คะแนน ตอบผิดให้ 0 คะแนน โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้
      - ค่าคะแนนระหว่าง 15-20 คะแนน หมายถึง ระดับความรู้ความเข้าใจสูง
      - ค่าคะแนนระหว่าง 8-14 คะแนน หมายถึง ระดับความรู้ความเข้าใจปานกลาง
      - ค่าคะแนนระหว่าง 0-7 คะแนน หมายถึง ระดับความรู้ความเข้าใจต่ำ
 โดยนำผลที่ได้มาหาค่าความเชื่อมั่น (reliability) ของแบบทดสอบโดยใช้สูตรคูเดอร์-ริชาร์ดสัน
(KR-20) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.750 จึงนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้
  2. แบบสอบถามวัดเจตคติที่มีต่อหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
    - กำหนดจุดมุ่งหมายในการสร้างแบบทดสอบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักเศรษฐกิจ
พอเพียง
    - ศึกษานิยาม ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้าง
แบบทดสอบความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักเศรษฐกิจพอเพียงซึ่งครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับ ความพอประมาณ
ความมีเหตุผล การมีภูมิคุ้มกันที่ดี เงื่อนไขความรู้ และเงื่อนไขคุณธรรม
    - เขียนนิยามศัพท์เชิงทฤษฎีและเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับหลักเศรษฐกิจพอเพียง
    - นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิง
เนื้อหา (Content validity) เพื่อคัดเลือกและปรับปรุงข้อความให้สอดคล้องกับนิยามที่กำหนดไว้ โดยข้อความ
ทั้งหมดต้องมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป

- นำแบบทดสอบที่ผ่านการคัดเลือกแล้วในข้อ 5 ไปทดลองใช้ (try out) กับนักศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วนำผลจากการตอบแบบสอบถามมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ ดังนี้

ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	มีค่าเท่ากับ 1 คะแนน
ไม่เห็นด้วย	มีค่าเท่ากับ 2 คะแนน
เฉย ๆ	มีค่าเท่ากับ 3 คะแนน
เห็นด้วย	มีค่าเท่ากับ 4 คะแนน
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	มีค่าเท่ากับ 5 คะแนน

จากนั้นนำผลที่ได้มาหาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำมาเปรียบเทียบระดับเจตคติที่มีต่อหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยกำหนดเกณฑ์ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.49	มีความรู้สึกในระดับ ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
ค่าเฉลี่ย 1.50-2.49	มีความรู้สึกในระดับ ไม่เห็นด้วย
ค่าเฉลี่ย 2.50-3.49	มีความรู้สึกในระดับ เฉย ๆ
ค่าเฉลี่ย 3.50-4.49	มีความรู้สึกในระดับ เห็นด้วย
ค่าเฉลี่ย 4.50-5.00	มีความรู้สึกในระดับ เห็นด้วยอย่างยิ่ง

นำผลที่ได้มาหาค่าความเที่ยง โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาตามวิธีการของคอนบราช (Conbrach Alpha Coefficient) เมื่อได้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา = 0.830 จึงนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้

3. แบบสอบถามวัดพฤติกรรมการใช้ชีวิตของนักศึกษาตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง

- กำหนดจุดมุ่งหมายในการสร้างแบบวัดพฤติกรรมการใช้ชีวิตของนักศึกษาตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง

- ศึกษา นิยาม ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบวัดพฤติกรรมการใช้ชีวิตของนักศึกษาตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล การมีภูมิคุ้มกัน การมีความรู้และคุณธรรมจริยธรรม

- เขียนนิยามศัพท์เชิงทฤษฎีและเชิงปฏิบัติการพฤติกรรมการใช้ชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง

- นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) เพื่อคัดเลือกและปรับปรุงข้อความให้สอดคล้องกับนิยามที่กำหนดไว้ โดยข้อความทั้งหมดต้องมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป

- นำแบบทดสอบที่ผ่านการคัดเลือกแล้วในข้อ 5 ไปทดลองใช้ (try out) กับนักศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วนำผลจากการตอบแบบสอบถามมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ ดังนี้

การปฏิบัติไม่เคย	มีค่าเท่ากับ 1 คะแนน
การปฏิบัตินาน ๆ ครั้ง	มีค่าเท่ากับ 2 คะแนน
การปฏิบัติเป็นบางครั้ง	มีค่าเท่ากับ 3 คะแนน
การปฏิบัติเกือบทุกครั้ง	มีค่าเท่ากับ 4 คะแนน
การปฏิบัติทุกครั้ง	มีค่าเท่ากับ 5 คะแนน

จากนั้นนำผลที่ได้มาหาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำมาเปรียบเทียบระดับพฤติกรรมการใช้ชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง โดยกำหนดเกณฑ์ ดังนี้

1. ในข้อคำถามเชิงปฏิฐาน

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.49	มีพฤติกรรมในระดับ ไม่เคย
ค่าเฉลี่ย 1.50-2.49	มีพฤติกรรมในระดับ นาน ๆ ครั้ง
ค่าเฉลี่ย 2.50-3.49	มีพฤติกรรมในระดับ เป็นบางครั้ง

ค่าเฉลี่ย 3.50-4.49	มีพฤติกรรมในระดับ เกือบทุกครั้ง
ค่าเฉลี่ย 4.50-5.00	มีพฤติกรรมในระดับ ทุกครั้ง
2. ในข้อคำถามเชิงนิเสธ	
ค่าเฉลี่ย 1.00-1.49	มีพฤติกรรมในระดับ ทุกครั้ง
ค่าเฉลี่ย 1.50-2.49	มีพฤติกรรมในระดับ เกือบทุกครั้ง
ค่าเฉลี่ย 2.50-3.49	มีพฤติกรรมในระดับ เป็นบางครั้ง
ค่าเฉลี่ย 3.50-4.49	มีพฤติกรรมในระดับ นาน ๆ ครั้ง
ค่าเฉลี่ย 4.50-5.00	มีพฤติกรรมในระดับ ไม่เคย

นำผลที่ได้มาหาค่าความเที่ยง โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาตามวิธีการของคอนบรัค (Conbrach Alpha Coefficient) เมื่อได้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา = 0.830 จึงนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้

3. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป แปลความหมายข้อมูลที่ประมวลผลแล้วตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการวิจัย การใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล เลือกใช้สถิติโดยพิจารณาถึงวัตถุประสงค์และความเหมาะสมของข้อมูล สถิติที่ได้นำมาวิเคราะห์ข้อมูลมีดังต่อไปนี้

3.1 ข้อมูลเชิงปริมาณ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง วิเคราะห์หาค่าความถี่ ค่าร้อยละจากจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ระดับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้วยแบบทดสอบถูก-ผิด โดยใช้จำนวนความถี่ ร้อยละ ค่าสูงสุด และค่าต่ำสุด

ตอนที่ 3 วิเคราะห์ระดับเจตคติที่มีต่อหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้จำนวนความถี่ ร้อยละ และค่าเฉลี่ย

ตอนที่ 4 วิเคราะห์ระดับพฤติกรรมการใช้ชีวิตของนักศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้จำนวนความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3.2 ข้อมูลเชิงคุณภาพ

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหาจากการสนทนากลุ่ม และทำการจัดประเภทของข้อมูลเพื่อสรุปผลการศึกษา โดยผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพผู้วิจัยนำมาใช้ประกอบการสนับสนุนกับข้อมูลเชิงปริมาณเพื่อให้เห็นพฤติกรรมการใช้ชีวิตของนักศึกษา และหาแนวทางในการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอย่างชัดเจนยิ่งขึ้น

บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง การศึกษาพฤติกรรมการใช้ชีวิตของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรีตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้ 3 ข้อ คือ 1. เพื่อศึกษาระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี 2. เพื่อศึกษาระดับเจตคติเกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี 3. เพื่อศึกษาระดับพฤติกรรมการใช้ชีวิตของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรีตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยผลที่ได้จากการศึกษามีรายละเอียด ดังนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของนักศึกษา

ตาราง 4.1 จำนวนและร้อยละของนักศึกษาจำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	101	27.8
หญิง	262	72.2
รวม	363	100.0

จากตาราง 4.1 พบว่านักศึกษาที่ตอบแบบสอบถาม เรื่อง พฤติกรรมการใช้ชีวิตของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรีตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีจำนวนทั้งหมด 363 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 262 คน คิดเป็นร้อยละ 72.2 และเพศชาย จำนวน 101 คน คิดเป็นร้อยละ 27.8

ตาราง 4.2 จำนวนและร้อยละของนักศึกษาจำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 20 ปี	81	22.3
ระหว่าง 21-25 ปี	180	49.6
ระหว่าง 26-30 ปี	69	19.0
ระหว่าง 31-35 ปี	16	4.4
ระหว่าง 36-40 ปี	7	1.9
ตั้งแต่ 41 ปีขึ้นไป	10	2.8
รวม	363	100.0

จากตาราง 4.2 พบว่านักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีอายุระหว่าง 21-25 ปี จำนวน 180 คน คิดเป็นร้อยละ 49.6 รองลงมาคืออายุต่ำกว่า 20 ปี จำนวน 81 คน คิดเป็นร้อยละ 22.3 มีอายุระหว่าง 26-30 ปี จำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 19.0 อายุระหว่าง 31-35 ปี จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 4.4 มีอายุตั้งแต่ 41 ปีขึ้นไป จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 2.8 และมีอายุระหว่าง 36-40 ปี จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 1.9 ตามลำดับ

ตาราง 4.3 จำนวนและร้อยละของนักศึกษาจำแนกตามสังกัดคณะ

สังกัด	จำนวน	ร้อยละ
คณะครุศาสตร์	70	19.3
คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ	13	3.6
คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม	7	1.9
คณะมนุษยศาสตร์และ สังคมศาสตร์	63	17.4
คณะวิทยาการจัดการ	152	41.9
คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	58	16.0
รวม	363	100.0

จากตาราง 4.3 พบว่านักศึกษาที่ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่สังกัดคณะวิทยาการจัดการ จำนวน 152 คน คิดเป็นร้อยละ 41.9 รองลงมาสังกัดคณะครุศาสตร์ จำนวน 70 คน คิดเป็นร้อยละ 19.3 คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ จำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 17.4 คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 16 คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 3.6 และคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 1.9 ตามลำดับ

ตาราง 4.4 จำนวนและร้อยละของนักศึกษาจำแนกตามชั้นปีที่กำลังศึกษา

ชั้นปี	จำนวน	ร้อยละ
ปี 1	39	10.7
ปี 2	96	26.4
ปี 3	71	19.6
ปี 4	114	31.4
ปี 5	12	3.3
ไม่ระบุชั้นปีที่กำลังศึกษา	31	8.5
รวม	363	100.0

จากตาราง 4.4 พบว่านักศึกษาที่ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่กำลังศึกษาอยู่ชั้นปีที่ 4 จำนวน 114 คน คิดเป็นร้อยละ 31.4 รองลงมากำลังศึกษาอยู่ชั้นปีที่ 2 จำนวน 96 คน คิดเป็นร้อยละ 26.4 ศึกษาอยู่ชั้นปีที่ 3 จำนวน 71 คน คิดเป็นร้อยละ 19.6 กำลังศึกษาอยู่ชั้นปีที่ 1 จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 10.7 กำลังศึกษาอยู่ชั้นปีที่ 5 จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 3.3 และไม่ระบุชั้นปีที่กำลังศึกษาอยู่ จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 8.5

ตาราง 4.5 จำนวนและร้อยละของนักศึกษาจำแนกตามจำนวนเงินที่ได้รับต่อเดือน

จำนวนเงิน/เดือน	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 3,000 บาท	72	19.8
ระหว่าง 3,000 – 5,000 บาท	89	24.5
ระหว่าง 5,001 – 8,000 บาท	42	11.6
ระหว่าง 8,001 – 10,000 บาท	50	13.8
มากกว่า 10,000 บาท	107	29.5
ไม่ระบุ	3	0.8
รวม	363	100.0

จากตาราง 4.5 พบว่านักศึกษาที่ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีเงินที่ได้รับต่อเดือนมากกว่า 10,000 บาท จำนวน 107 คน คิดเป็นร้อยละ 29.5 รองลงมามีเงินที่ได้รับต่อเดือน ระหว่าง 3,000 - 5,000 บาท จำนวน 89 คน คิดเป็นร้อยละ 24.5 มีเงินที่ได้รับต่อเดือนต่ำกว่า 3,000 บาท จำนวน 72 คน คิดเป็นร้อยละ 19.8 มีเงินที่ได้รับต่อเดือน ระหว่าง ระหว่าง 8,001 – 10,000 บาท จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 13.8 และมีเงินที่ได้รับต่อเดือน ระหว่าง 5,001 – 8,000 บาท จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 13.8 ตามลำดับ

ตาราง 4.6 จำนวนและร้อยละของนักศึกษาจำแนกตามรายจ่ายต่อเดือน

รายจ่าย/เดือน	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 3,000 บาท	91	25.1
ระหว่าง 3,000 – 5,000 บาท	110	30.3
ระหว่าง 5,001 – 8,000 บาท	61	16.8
ระหว่าง 8,001 – 10,000 บาท	32	8.8
มากกว่า 10,000 บาท	66	18.2
ไม่ระบุ	3	0.8
รวม	363	100.0

จากตาราง 4.6 พบว่านักศึกษาที่ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีรายจ่ายต่อเดือนระหว่าง 3,000 - 5,000 บาท จำนวน 110 คน คิดเป็นร้อยละ 30.3 รองลงมามีรายจ่ายต่อเดือนต่ำกว่า 3,000 บาท จำนวน 91 คน คิดเป็นร้อยละ 25.1 มีรายจ่ายต่อเดือนมากกว่า 10,000 บาท จำนวน 66 คน คิดเป็นร้อยละ 18.2 มีรายจ่ายต่อเดือน ระหว่าง 5,001 – 8,000 บาท จำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 16.8 และมีรายจ่ายต่อเดือน ระหว่าง 8,001 – 10,000 บาท จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 8.8 และ ตามลำดับ

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ระดับความรู้ ความเข้าใจของนักศึกษาเกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
ตาราง 4.7 ร้อยละระดับความรู้ ความเข้าใจของนักศึกษาเกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	ใช่		ไม่ใช่		ไม่แน่ใจ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. เศรษฐกิจพอเพียงไม่เกี่ยวข้องกับควมมีเหตุผล	95	26.2	234	64.5	34	9.4
2. การปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงต้องตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต	331	91.2	18	5.0	14	3.9
3. ภูมิคุ้มกันที่ดีของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงคือ การมีคุณธรรม	319	87.9	24	6.6	20	5.5
4. เศรษฐกิจพอเพียงคือการพอประมาณด้านรายจ่าย	310	85.4	39	10.7	14	3.9
5. เกษตรทฤษฎีใหม่ เป็นหลักการของการปฏิบัติตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง	313	86.2	22	6.1	28	7.7
6. การปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงต้องใช้ความอดทน และความเพียรพยายาม	285	78.5	42	11.6	36	9.9
7. การดำเนินชีวิตบนทางสายกลางเน้นการดำรงตนแบบประหยัดและตระหนักี่เหนียว	162	44.6	161	44.4	40	11.0
8. หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเหมาะสำหรับคนในชนบท ประกอบอาชีพเกษตรกรรม	165	45.5	177	48.8	21	5.8
9. หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมุ่งเน้นการแก้ไข ปัญหาความยากจนของเกษตรกรเป็นหลัก	181	49.9	148	40.8	34	9.4
10. ความเมตตา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และความสามัคคี ถือเป็นผลลัพธ์หนึ่งของเศรษฐกิจพอเพียง	298	82.1	36	9.9	29	8.0
11. การปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงต้องใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต	313	86.2	26	7.2	24	6.6
12. การพึ่งตนเองและการพึ่งกันเองถือว่าเป็นภูมิคุ้มกันที่ดีตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	332	91.5	18	5.0	13	3.6
13. การปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงต้องใช้ความรอบคอบและระมัดระวัง	287	79.1	41	11.3	35	9.6
14. หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเน้นการปฏิบัติโดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น	318	87.6	29	8.0	16	4.4
15. ความรู้ถือเป็นสิ่งที่น่าสนใจในการตัดสินใจในการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	320	88.2	21	5.8	22	6.1

จากตาราง 4.7 พบว่านักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรีที่ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 363 คน มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยนักศึกษาส่วนใหญ่ที่ตอบเกินร้อยละ 90 มีจำนวน 2 ข้อ คือ ข้อ 12 การพึ่งตนเองและการพึ่งกันเองถือว่าเป็นภูมิคุ้มกันที่ดีตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (ตอบว่าใช่ จำนวน 332 คน คิดเป็นร้อยละ 91.5) และข้อ 2 การปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงต้องตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต (ตอบว่าใช่ จำนวน 331 คน คิดเป็นร้อยละ 91.2)

ส่วนนักศึกษาที่ตอบเกินร้อยละ 80 มีทั้งหมด 7 ข้อ ดังนี้

ข้อ 15 ความรู้ถือเป็นสิ่งที่นำมาใช้ในการตัดสินใจในการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (ตอบว่าใช่ จำนวน 320 คน คิดเป็นร้อยละ 88.2)

ข้อ 3 ภูมิคุ้มกันที่ดีของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงคือการมีคุณธรรม (ตอบว่าใช่ จำนวน 319 คน คิดเป็นร้อยละ 87.9)

ข้อ 14 หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเน้นการปฏิบัติโดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น (ตอบว่าใช่ จำนวน 318 คน คิดเป็นร้อยละ 87.6)

ข้อ 5 เกษตรทฤษฎีใหม่ เป็นหลักการของการปฏิบัติตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง (ตอบว่าใช่ จำนวน 313 คน คิดเป็นร้อยละ 86.2)

ข้อ 11 การปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงต้องใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต (ตอบว่าใช่ จำนวน 313 คน คิดเป็นร้อยละ 86.2)

ข้อ 4 เศรษฐกิจพอเพียงคือการพอประมาณด้านรายจ่าย (ตอบว่าใช่ จำนวน 310 คน คิดเป็นร้อยละ 85.4)

ข้อ 10 ความเมตตา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และความสามัคคี ถือเป็นผลลัพธ์หนึ่งของเศรษฐกิจพอเพียง (ตอบว่าใช่ จำนวน 298 คน คิดเป็นร้อยละ 82.1)

นักศึกษาที่ตอบเกินร้อยละ 50 มี 3 ข้อ ได้แก่

ข้อ 13 การปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงต้องใช้ความรอบคอบและระมัดระวัง (ตอบว่าใช่ จำนวน 287 คน คิดเป็นร้อยละ 79.1)

ข้อ 6 การปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงต้องใช้ความอดทน และความเพียรพยายาม (ตอบว่าใช่ จำนวน 285 คน คิดเป็นร้อยละ 78.5)

ข้อ 1 เศรษฐกิจพอเพียงไม่เกี่ยวข้องกับความสำเร็จ (ตอบว่าไม่ใช่ จำนวน 234 คน คิดเป็นร้อยละ 64.5)

ส่วนข้ออื่นๆ พบว่านักศึกษาให้คำตอบ ใช่ และ ไม่ใช่ เกินร้อยละ 40 จำนวน 3 ข้อ ได้แก่

ข้อ 7 การดำเนินชีวิตบนทางสายกลางเน้นการดำรงตนแบบประหยัดและตระหนี่ถี่เหนียว (ตอบว่าใช่ จำนวน 162 คน คิดเป็นร้อยละ 44.6 และตอบว่าไม่ใช่ จำนวน 161 คน คิดเป็นร้อยละ 44.4)

ข้อ 8 หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเหมาะสำหรับคนในชนบท ประกอบอาชีพเกษตรกรรม (ตอบว่าไม่ใช่ จำนวน 177 คน คิดเป็นร้อยละ 48.8 และตอบว่าใช่ จำนวน 165 คน คิดเป็นร้อยละ 45.5)

ข้อ 9 หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมุ่งเน้นการแก้ไขปัญหาความยากจนของเกษตรกรเป็นหลัก (ตอบว่าใช่ จำนวน 181 คน คิดเป็นร้อยละ 49.9 และตอบว่าไม่ใช่ จำนวน 148 คน คิดเป็นร้อยละ 40.8)

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ระดับเจตคติของนักศึกษาเกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
ตาราง 4.8 ค่าเฉลี่ยเจตคติของนักศึกษาเกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	ผู้ให้สัมภาษณ์ (n=363)		
	X	S.D.	แปลผล
1. การปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิตจะทำให้ประชาชนในทุกระดับมีชีวิตที่ดีขึ้น	4.46	0.56	มาก
2. ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับการพัฒนาประเทศทุกๆ ด้านและทำให้ประเทศมีความเจริญก้าวหน้าอย่างยั่งยืน	4.48	0.61	มาก
3. การซื้อสินค้าฟุ่มเฟือย ไม่ขัดต่อหลักเศรษฐกิจพอเพียง	2.97	1.37	ปานกลาง
4. การนำเครื่องจักรเข้ามาผลิตสินค้าไม่ขัดต่อหลักเศรษฐกิจพอเพียง	3.67	0.92	มาก
5. การปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงต้องใช้ความพยายามและความอดทน	4.06	0.85	มาก
6. การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในชีวิตประจำวันเป็นที่เข้าใจง่ายนำไปปฏิบัติได้ง่าย	4.30	0.65	มาก
7. การดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงต้องอยู่แบบจนๆ ไม่ใช่ของแพง ไม่ใช่เทคโนโลยีสมัยใหม่	3.02	1.39	ปานกลาง
8. การปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นการเตรียมตัวให้พร้อมกับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น	4.06	0.88	มาก
9. เศรษฐกิจพอเพียงเป็นเศรษฐกิจแบบประดังชีวิตเป็นเศรษฐกิจของคนจน	3.00	1.39	ปานกลาง
10. เศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาที่ชี้ถึงแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนไม่เกี่ยวกับรัฐบาล	3.33	1.24	ปานกลาง
11. หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงทำให้คนมีความสันโดษ มั่งน้อย ไม่สนใจผู้อื่น ไม่พยายามพัฒนาตนเองและเทคโนโลยี	2.78	1.45	ปานกลาง
12. หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมุ่งเน้นการส่งเสริมภาคเกษตรกรรมเป็นหลัก	3.63	1.17	มาก
13. การปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นไปเพื่อประโยชน์ของเราและครอบครัวเท่านั้น	3.16	1.35	ปานกลาง
14. หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางที่ทันสมัย เหมาะกับการดำเนินชีวิตของเด็กและเยาวชนในปัจจุบัน	4.11	0.83	มาก
15. การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการบริหารประเทศทำให้ประชาชนในประเทศร่ำรวยกันทุกคน	3.65	1.05	มาก
รวม	3.65	0.66	มาก

จากตาราง 4.8 พบว่านักศึกษามีเจตคติเกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยรวมในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.65 คิดเป็นร้อยละ 73) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่มีเจตคติเกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในระดับมาก ทั้งหมด 9 ข้อ โดยข้อที่มีระดับเจตคติสูงสุด 5 ข้อ ได้แก่ ข้อปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับการพัฒนาประเทศทุกๆ ด้านและทำให้ประเทศมีความเจริญก้าวหน้าอย่างยั่งยืน (ค่าเฉลี่ย 4.48) รองลงมาคือ ข้อการปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิตจะทำให้ประชาชนในทุกระดับมีชีวิตที่ดีขึ้น (ค่าเฉลี่ย 4.46) ข้อการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในชีวิตประจำวันเป็นที่เข้าใจง่าย นำไปปฏิบัติได้ง่าย (ค่าเฉลี่ย 4.30) ข้อหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางที่ทันสมัย เหมาะกับการดำเนินชีวิตของเด็กและเยาวชนในปัจจุบัน (ค่าเฉลี่ย 4.11) และ ข้อการปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงต้องใช้ความพยายามและความอดทน และข้อการปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นการเตรียมตัวให้พร้อมกับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น (ค่าเฉลี่ย 4.06) ส่วนข้ออื่นๆ มีเจตคติในระดับปานกลาง ทั้งหมด 6 ข้อ ได้แก่ ข้อเศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาที่ชี้ถึงแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนไม่เกี่ยวกับรัฐบาล (ค่าเฉลี่ย 3.33) ข้อการปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นไปเพื่อประโยชน์ของเราและครอบครัวเท่านั้น (ค่าเฉลี่ย 3.16) ข้อการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงต้องอยู่แบบจนๆ ไม่ใช่ของแพง ไม่ใช่เทคโนโลยีสมัยใหม่ (ค่าเฉลี่ย 3.02) ข้อเศรษฐกิจพอเพียงเป็นเศรษฐกิจแบบประดังชีวิตเป็นเศรษฐกิจของคนจน (ค่าเฉลี่ย 3.00) ข้อการซื้อสินค้าฟุ่มเฟือย ไม่ขัดต่อหลักเศรษฐกิจพอเพียง (ค่าเฉลี่ย 2.97) และข้อหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงทำให้คนมีความสันโดษ มกน้อย ไม่สนใจผู้อื่น ไม่พยายามพัฒนาตนเองและเทคโนโลยี (ค่าเฉลี่ย 2.78) ตามลำดับ

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ระดับพฤติกรรมการใช้ชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
ตาราง 4.9 ร้อยละพฤติกรรมการใช้ชีวิตของนักศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

พฤติกรรม	ทุกครั้ง		เกือบทุกครั้ง		เป็นบางครั้ง		นานๆ ครั้ง		ไม่เคย	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. การซื้อของคำนึงถึงความจำเป็นต่อการดำรงชีวิตมากกว่าตามกระแสโฆษณา	91	25.1	120	33.1	130	35.8	20	5.5	2	0.6
2. ให้รางวัลตนเองด้วยการซื้อสิ่งของตามที่ต้องการ	41	11.3	72	19.8	175	48.2	65	17.9	10	2.8
3. ถ้าเงินไม่พอใช้จะแก้ปัญหาด้วยการยืมเงินเพื่อน	25	6.9	20	5.5	77	21.2	114	31.4	127	35.0
4. มีเงินเหลือเก็บออมฝากธนาคาร	74	20.4	80	22.0	126	34.7	69	19.0	14	3.9
5. ทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายทุกวันเพื่อควบคุมการใช้จ่ายเงิน	28	7.7	49	13.5	90	24.8	104	28.7	92	25.3
6. ปิดก๊อกน้ำ-ปิดไฟ ทันทันทีเมื่อเลิกใช้	222	61.2	79	21.8	49	13.5	11	3.0	2	0.6
7. ซักผ้าหรือล้างจานโดยการใช้น้ำไหลผ่านตลอดเวลา	45	12.4	58	16.0	120	33.1	82	22.6	58	16.0
8. เสียบปลั๊กเครื่องใช้ไฟฟ้าทิ้งไว้เพื่อความสะดวกในการใช้งาน	36	9.9	56	15.4	121	33.3	70	19.3	80	22.0
9. ซื้อสินค้าโดยคำนึงถึงคุณภาพเป็นอันดับแรก	158	43.5	138	38.0	58	16.0	9	2.5	0	0.0
10. เมื่อมีเวลาว่างจะหาความรู้เพิ่มเติมทั้งจากห้องสมุดและอินเทอร์เน็ต	67	18.5	97	26.7	147	40.5	48	13.2	4	1.1
11. ถ้ามีความคิดเห็นไม่ตรงกับเพื่อน จะใช้วิธีตัดสินกันด้วยเหตุผลมากกว่าอารมณ์	90	24.8	146	40.2	86	23.7	19	5.2	22	6.1
12. เตรียมตัวสอบด้วยการอ่านหนังสือล่วงหน้า	67	18.5	147	40.5	123	33.9	20	5.5	6	1.7
13. แจ้งค่าใช้จ่ายให้ผู้ปกครองทราบตามความเป็นจริง	155	42.7	90	24.8	85	23.4	25	6.9	8	2.2
14. หากต้องการทำการบ้านหรือรายงานจะทำด้วยความตั้งใจและความสามารถของตนเอง	108	29.8	169	46.6	77	21.2	9	2.5	0	0.0
15. หากต้องการซื้อสิ่งของที่ต้องการจะเก็บเงินซื้อเองโดยไม่ต้องรบกวนทางบ้าน	129	35.5	104	28.7	111	30.6	18	5.0	1	0.3

จากตาราง 4.9 พบว่านักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรีที่ตอบแบบสอบถาม จำนวน 363 คน มีพฤติกรรมการใช้ชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในข้อคำถามทุกครั้ง หรือ เกือบทุกครั้ง (ข้อคำถามเชิงปฏิฐาน) หรือ มีระดับพฤติกรรม เป็นบางครั้ง หรือ นานๆ ครั้ง” (ข้อคำถามเชิงนิเสธ) ดังนี้

1. นักศึกษามีพฤติกรรมการใช้ชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในข้อคำถามเชิงปฏิฐาน (ทุกครั้ง หรือ เกือบทุกครั้ง) จำนวน 7 ข้อ (โดยเรียงลำดับค่าร้อยละจากมากไปน้อย) ได้แก่

ข้อ 6 ปิดก๊อกน้ำ-ปิดไฟ ทันทันทีเมื่อเลิกใช้ (ทุกครั้ง ร้อยละ 61.2)

ข้อ 14 หากต้องการทำการบ้านหรือรายงานจะทำด้วยความตั้งใจและความสามารถของตนเอง (เกือบทุกครั้ง ร้อยละ 46.6)

ข้อ 9 ซื้อสินค้าโดยคำนึงถึงคุณภาพเป็นอันดับแรก (ทุกครั้ง ร้อยละ 43.5)

ข้อ 13 แจ้งค่าใช้จ่ายให้ผู้ปกครองทราบตามความเป็นจริง (ทุกครั้ง ร้อยละ 42.7)

ข้อ 12 เตรียมตัวสอบด้วยการอ่านหนังสือล่วงหน้า (เกือบทุกครั้ง ร้อยละ 40.5)

ข้อ 11 ถ้ามีความคิดเห็นไม่ตรงกับเพื่อน จะใช้วิธีตัดสินกันด้วยเหตุผลมากกว่าอารมณ์ (เกือบทุกครั้ง ร้อยละ 40.2)

ข้อ 15 หากต้องการซื้อสิ่งของที่ต้องการจะเก็บเงินซื้อเองโดยไม่ต้องรบกวนทางบ้าน (ทุกครั้ง ร้อยละ 35.5)

2. นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรีที่มีพฤติกรรมการใช้ชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในข้อคำถามเชิงนิเสธ (เป็นบางครั้ง หรือ นานๆ ครั้ง) จำนวน 8 ข้อ (โดยเรียงลำดับค่าร้อยละจากมากไปน้อย) ได้แก่

ข้อ 2 ให้รางวัลตนเองด้วยการซื้อสิ่งของตามที่ต้องการ (เป็นบางครั้ง ร้อยละ 48.2)

ข้อ 10 เมื่อมีเวลาว่างจะหาความรู้เพิ่มเติมทั้งจากห้องสมุดและอินเทอร์เน็ต (เป็นบางครั้ง ร้อยละ 40.5)

ข้อ 1 การซื้อของคำนึงถึงความจำเป็นต่อการดำรงชีวิตมากกว่าตามกระแสโฆษณา (เป็นบางครั้ง ร้อยละ 38.5)

ข้อ 4 มีเงินเหลือเก็บออมฝากธนาคาร (เป็นบางครั้ง ร้อยละ 34.7)

ข้อ 8 เสียบปลั๊กเครื่องใช้ไฟฟ้าทิ้งไว้เพื่อความสะดวกในการใช้งาน (เป็นบางครั้ง ร้อยละ 33.3)

ข้อ 7 ซักผ้าหรือล้างจานโดยการใช้น้ำไหลผ่านตลอดเวลา (เป็นบางครั้ง ร้อยละ 33.1)

ข้อ 3 ถ้าเงินไม่พอใช้จะแก้ปัญหาด้วยการยืมเงินเพื่อน (นานๆ ครั้ง ร้อยละ 31.2)

ข้อ 5 ทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายทุกวันเพื่อควบคุมการใช้จ่ายเงิน (นานๆ ครั้ง ร้อยละ 28.7)

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การศึกษาพฤติกรรมการใช้ชีวิตของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรีตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นการศึกษาผลระดับความรู้ความเข้าใจ ระดับเจตคติ และระดับพฤติกรรมการใช้ชีวิตของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรีเกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สรุปผลการวิจัย ดังนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง การศึกษาพฤติกรรมการใช้ชีวิตของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรีตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ผู้วิจัยขอสรุปผลการวิจัย ดังนี้

5.1.1 ผลวิเคราะห์ข้อมูลระดับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรีส่วนใหญ่มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในระดับสูง (มีผู้ตอบถูกต้องแต่ร้อยละ 80 ขึ้นไป) จำนวน 9 ข้อ จาก 15 ข้อ (ร้อยละ 60) นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรีมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในระดับปานกลาง (มีผู้ตอบถูกต้องแต่ร้อยละ 50-79 ขึ้นไป) จำนวน 3 ข้อ จาก 15 ข้อ (ร้อยละ 20) และ นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรีมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในระดับต่ำ (มีผู้ตอบถูกต้องน้อยกว่าร้อยละ 50) จำนวน 3 ข้อ จาก 15 ข้อ (ร้อยละ 20)

5.1.2 ผลวิเคราะห์ข้อมูลระดับเจตคติเกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก เมื่อเรียงลำดับจากมากไปน้อย 3 อันดับแรกที่เห็นด้วย ได้แก่ ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับการพัฒนาประเทศทุกๆ ด้าน และทำให้ประเทศมีความเจริญก้าวหน้าอย่างยั่งยืน ($\bar{X} = 4.48, S.D. = 0.16$) รองลงมา การปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิตจะทำให้ประชาชนในทุกระดับมีชีวิตที่ดีขึ้น ($\bar{X} = 4.46, S.D. = 0.56$) และหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางที่ทันสมัย เหมาะกับการดำเนินชีวิตของเด็กและเยาวชนในปัจจุบัน ($\bar{X} = 4.11, S.D. = 0.83$)

5.1.3 ผลวิเคราะห์ระดับพฤติกรรมการใช้ชีวิตของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรีตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า นักศึกษามีพฤติกรรมการใช้ชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ทุกครั้งหรือเกือบทุกครั้ง (ข้อคำถามเชิงปฏิฐาน) คิดเป็นร้อยละ 46.67 ส่วนพฤติกรรมการใช้ชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง บางครั้งหรือนานๆ ครั้ง (ข้อคำถามเชิงนิเสธ) คิดเป็นร้อยละ 53.33

5.2 อภิปรายผล

จากการศึกษาระดับความรู้ความเข้าใจ เจตคติและพฤติกรรมเกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ผู้วิจัยนำมาอภิปรายผลดังนี้

5.2.1 ผลการวิเคราะห์ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี พบว่า ภาพรวมมีความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับสูง สอดคล้องกับกรณีการ ภิรมย์รัตน์ (2553) ที่ศึกษาเรื่อง “พฤติกรรมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานคร” พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏมีระดับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยรวมอยู่ในระดับสูง และสอดคล้องกับศศิพรรณ บัวทรัพย์ (2547) ที่ศึกษาเรื่อง “ความ

คิดเห็นของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงต่อปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” พบว่านักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงมีการรับรู้เนื้อหาสาระและเข้าใจในเนื้อหาของเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับมาก แต่ไม่สอดคล้องกับ จันทรา ปักกระโท (2552) ที่ศึกษาเรื่อง “ความรู้ความเข้าใจและเจตคติที่มีต่อปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในอำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดบุรีรัมย์” พบว่า นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในอำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเพ็ญพรรณ ชูติวิสุทธิ์ (2552) ที่ศึกษาเรื่องการวัดความรู้และการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการเรียนการสอนระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเกริก พบว่า ระดับความรู้เกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักศึกษาอยู่ในเกณฑ์ระดับปานกลางจนถึงระดับต่ำ โดยมีความรู้ระดับปานกลางในด้านภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ด้านภาพรวมของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านความรู้และด้านคุณธรรม และมีความรู้ในระดับต่ำ ด้านความมีเหตุผลและด้านความพอประมาณ

5.2.2 ผลการวิเคราะห์เจตคติเกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี พบว่า นักศึกษามีเจตคติเกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับสูง ส่งผลให้มีเจตคติอยู่ในระดับมากด้วย สอดคล้องกับแนวคิดรูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ เจตคติกับพฤติกรรมการปฏิบัติของชาวส (Schwartz 1996: 254; อ้างถึงใน อัญชลี สิงห์สุด 2543: 35) ความรู้จะส่งผลให้เกิดเจตคติ จะมีเจตคติที่ดีหรือไม่ดีขึ้นอยู่กับความรู้ความเข้าใจในเรื่องนั้นๆ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดด้านองค์ประกอบของเจตคติของล้านสายยศ และอังคณา สายยศ (2543: 59) คือองค์ประกอบด้านปัญญา (Cognitive Component) กล่าวโดยสรุปว่า ถ้าบุคคลรู้และเข้าใจว่าสิ่งนั้นเป็นสิ่งที่ดี บุคคลนั้นก็จะมีเจตคติที่ดีต่อสิ่งนั้น ในทางตรงข้ามถ้าบุคคลรู้และเข้าใจว่าสิ่งนั้นเป็นสิ่งไม่ดี บุคคลนั้นก็จะมีเจตคติไม่ดีต่อสิ่งนั้น สอดคล้องกับชุดินันท์ ทองคำ (2555) ที่ศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครัวเรือนในเขตอำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา” พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก สอดคล้องกับกานดา เตชะชั้นหมาก (2556) ที่ศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมการดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา” พบว่า เจตคติของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยาที่มีต่อปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับมาก ส่งผลให้นักศึกษามีพฤติกรรมการดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับมากด้วย แต่ไม่สอดคล้องกับเบญจวรรณ อุซุพงค์อมร (2557) ที่ศึกษาเรื่อง “ทัศนคติที่มีต่อการประยุกต์ใช้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงด้านการใช้จ่ายในชีวิตประจำวันและการตัดสินใจซื้อของคนทำงานประจำเขตกรุงเทพมหานครตอนใต้ พบว่า ทัศนคติต่อการประยุกต์ใช้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงโดยรวมแต่ละด้าน คือ ด้านภูมิคุ้มกัน ด้านความมีเหตุผล ด้านพอประมาณ มีค่าเฉลี่ยในระดับปานกลาง และไม่สอดคล้องกับ จันทรา ปักกระโท (2552) ศึกษาเรื่อง “ความรู้ความเข้าใจและเจตคติที่มีต่อปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในอำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดบุรีรัมย์” พบว่า โดยภาพรวมมีเจตคติอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เป็นเพราะนักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับปานกลาง ส่งผลให้มีเจตคติอยู่ในระดับปานกลางด้วย

5.2.3 ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมการใช้ชีวิตของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรีตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า นักศึกษามีพฤติกรรมการใช้ชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงทุกครั้ง หรือ เกือบทุกครั้ง (ข้อคำถามเชิงปฏิฐาน) คิดเป็นร้อยละ 46.67 ส่วนพฤติกรรมการใช้ชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงบางครั้ง หรือ นานๆ ครั้ง (ข้อคำถามเชิงนิเสธ) คิดเป็นร้อยละ 53.33 ซึ่งจะเห็นได้ว่าการมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงระดับสูง ส่งผลให้เกิดพฤติกรรมการใช้ชีวิตของนักศึกษาตามปรัชญาเศรษฐกิจ

พอเพียงที่ดี สอดคล้องกับกรณีการ ภิรมย์รัตน์ (2553) ที่ศึกษาเรื่อง “พฤติกรรมกรรมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานคร” พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานครมีระดับพฤติกรรมกรรมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโดยรวมอยู่ในระดับสูง สอดคล้องกับกานดา เตชะชั้นหมาก (2556) ที่ศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมกรรมการดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา” พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยามีพฤติกรรมกรรมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก-เกือบทุกครั้ง และสอดคล้องกับชุตินันท์ ทองคำ (2555) ศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมกรรมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของคร่ำเรือนในเขตอำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา” พบว่า พฤติกรรมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของคร่ำเรือนในเขตอำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1.มหาวิทยาลัยควรมีนโยบายส่งเสริมและสนับสนุนการจัดกิจกรรมด้านเศรษฐกิจพอเพียงให้กับนักศึกษา โดยมีรูปแบบที่ทำให้เกิดทักษะ การประยุกต์ รวมถึงการค้นพบตนเอง เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตได้จริง

2.ศึกษารูปแบบการปรับใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้เหมาะสมกับกลุ่มบุคคลต่างๆ เช่น คณาจารย์ เจ้าหน้าที่ นักศึกษาและผู้เกี่ยวข้อง เพื่อจะได้มีแนวทางที่เหมาะสมชัดเจน และเป็นรูปธรรมที่สามารถนำไปใช้เป็นแบบอย่างในการปฏิบัติได้จริง

3.ควรจัดการเรียนการสอนและสื่อที่หลากหลายให้นักศึกษาระดับปริญญาตรีทุกหลักสูตรเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อสร้างโอกาสในการพัฒนาความรู้ ความเข้าใจ เจตคติ และพฤติกรรมกรรมการดำเนินชีวิตของนักศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

5.3.2 ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยครั้งต่อไป

1.ควรศึกษาผลสัมฤทธิ์ในการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในวิชาต่างๆ ในหลักสูตรปริญญาตรี

2.ควรมีการศึกษาวิจัยถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การปฏิบัติ โดยการวิจัยเชิงคุณภาพและกับประชากรกลุ่มอื่นๆ เพื่อให้ผลการศึกษาวิจัยมีมุมมองที่กว้างขึ้น

ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2524: 4) ให้ความหมายว่า เจตคติ หมายถึง ความพร้อมในการกระทำของบุคคลต่อสิ่งใด บุคคลใด ความพร้อมดังกล่าวของบุคคลเห็นได้จากพฤติกรรมที่บุคคลแสดงต่อสิ่งนั้นว่าชอบหรือไม่ชอบ เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย

Hillgard (1962: 504) กล่าวว่า เจตคติ หมายถึง พฤติกรรมหรือความรู้สึกครั้งแรกที่มีต่อสิ่งหนึ่ง ต่อแนวความคิด หรือสภาพการณ์ใด ๆ ในทางเข้าหาหรือหนีออกห่าง และเป็นความพร้อมที่จะตอบสนองในทางเอนเอียงไปในลักษณะเดิม เมื่อได้พบพานกับสิ่งดังกล่าวอีก

Good (1959: 48) ให้ความหมายว่า เจตคติ หมายถึง ความพร้อมที่จะแสดงออกในลักษณะหนึ่ง อาจจะเป็นการยอมรับหรือปฏิเสธก็ได้ต่อสภาพการณ์บางอย่างต่อบุคคลหรือสิ่งของ เช่น ความพึงพอใจ

Thurstone (1968: 1) ให้ความหมายว่า เจตคติ เป็นผลรวมทั้งหมดของมนุษย์เกี่ยวกับความรู้สึก อคติ ความคิด ความกลัวบางสิ่งบางอย่าง

กล่าวโดยสรุปความหมายของเจตคติ คือ ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งใด ๆ ซึ่งแสดงออกมาเป็นพฤติกรรมในลักษณะชอบ ไม่ชอบ พอใจ ไม่พอใจ ต่อสิ่งใด ๆ ในลักษณะเฉพาะตัวตามทิศทางของเจตคติที่มีอยู่ และทำให้เป็นตัวกำหนดแนวทางของบุคคลในการที่จะมีปฏิกิริยาตอบสนอง

4.2 ลักษณะของเจตคติ

ทิตยา สุวรรณขุ (2525: 603) กล่าวถึง เจตคติเป็นสิ่งที่ซับซ้อนทิศทางของอาการแสดงของบุคคล หรือสภาพการณ์ และเป็นที่ยอมรับในระหว่างนักวิชาการ เจตคติ มีลักษณะสำคัญของเจตคติ 4 ประการ คือ

1)เจตคติ เป็นสภาวะก่อนที่พฤติกรรมได้ตอบ (Predisposition to Respond) ต่อเหตุการณ์หรือสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยเฉพาะหรือจะเรียกว่าสภาวะพร้อมที่จะมีพฤติกรรมจริง

2)เจตคติ จะมีความคงตัวอยู่ในช่วงระยะเวลา (Persistence Overtime) แต่มิได้หมายความว่า จะไม่มีการเปลี่ยนแปลง

3)เจตคติ เป็นตัวแปรหนึ่ง นำไปสู่ความสอดคล้องระหว่าง พฤติกรรม ความรู้สึกนึกคิด ไม่ว่าจะเป็นการแสดงออกโดยวาจา หรือการแสดงความรู้สึก ตลอดจนการที่จะต้องเผชิญหรือหลีกเลี่ยงต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

4)เจตคติ มีคุณสมบัติของแรงจูงใจ ในอันที่จะทำให้บุคคลประเมินผล หรือเลือกสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งหมายความต่อไปถึงการกำหนดทิศทางของพฤติกรรมจริงด้วย

เจตคตินับว่าเป็นส่วนประกอบที่สำคัญในการทำงานอย่างหนึ่ง นอกจากความพร้อม และการจูงใจ บุคคลที่มีเจตคติที่ดีต่อการทำงานของช่วยให้ทำงานได้ผลทั้งนี้เพราะเจตคติเป็นต้นกำเนิดของความคิดและการแสดงการกระทำออกมานั่นเอง

สนธยา พลศรี (2550: 35-36) กล่าวถึงลักษณะสำคัญของเจตคติ 6 ประการ คือ

- 1)เป็นลักษณะทางจิตใจ คือ ความรู้สึกไม่ใช่พฤติกรรมของมนุษย์
- 2)เกิดจากผลของการเรียนรู้ ประสบการณ์และสิ่งแวดล้อม
- 3)เป็นสิ่งที่เลียนแบบกันได้ โดยเฉพาะจากบุคคลที่ใกล้ชิด เช่น พ่อ แม่ ครู อาจารย์
- 4)เป็นสิ่งที่ซับซ้อน บุคคลแต่ละคนจะมีเจตคติต่อสิ่งเดียวกันแตกต่างกัน เนื่องจากมีความแตกต่างกันในด้านภูมิหลัง ประสบการณ์เดิม การรับรู้และการเรียนรู้

5)สามารถเปลี่ยนแปลงได้ด้วยการเรียนรู้ หรือการได้รับประสบการณ์ที่เหมาะสม

6)เป็นเครื่องชี้ให้เห็นแนวทางในการแสดงพฤติกรรมของบุคคล กล่าวคือ พฤติกรรมของบุคคลมีแนวโน้มที่สอดคล้องกับเจตคติ

Numally (1978: 312) กล่าวว่า เจตคติ มี 3 ลักษณะ คือ

1)เจตคติ เป็นสิ่งที่เกิดจากการเรียนรู้ หรือเกิดจากประสบการณ์ของแต่ละบุคคลไม่ใช่เป็นสิ่งที่ติดตัวมาแต่กำเนิด

2)เจตคติ เป็นสภาพการณ์ทางจิตที่มีอิทธิพลต่อการคิดและการกระทำของบุคคลเป็นส่วนประกอบที่กำหนดแนวทางไว้ว่า ถ้าบุคคลประสบสิ่งใดแล้วบุคคลนั้นจะมีทำต่อสิ่งนั้นในลักษณะอันจำกัด

3)เจตคติ เป็นสภาพการณ์ทางจิตที่มีแนวโน้มค่อนข้างจะถาวร เนื่องจากแต่ละบุคคลมีประสบการณ์ การรับรู้ การเรียนรู้มาาก เจตคติอาจมีการเปลี่ยนแปลงจากอิทธิพลของแนวความคิดองค์ประกอบของเจตคติ

กล่าวโดยสรุป เจตคติ เป็นลักษณะทางจิตของบุคคลที่เป็นแรงขับแรงจูงใจของบุคคลแสดงพฤติกรรมที่จะแสดงออกไปในทางต่อต้านหรือสนับสนุนต่อสิ่งนั้นหรือสถานการณ์นั้น ถ้าทราบเจตคติของบุคคลใดที่สามารถทำนายพฤติกรรมของบุคคลนั้นได้ โดยปกติคนเรามักแสดงพฤติกรรมในทิศทางที่สอดคล้องกับเจตคติที่มีอยู่

4.3 องค์ประกอบของเจตคติ

สนธยา พลศรี (2550: 36) กล่าวถึงองค์ประกอบของเจตคติ 3 ด้าน คือ

1)ด้านอารมณ์ ความรู้สึก (Affective Component) เป็นอารมณ์หรือความรู้สึกของบุคคลที่สัมพันธ์กับสิ่งเร้า ซึ่งเป็นผลสืบเนื่องจากการประเมินค่าของสิ่งเร้าแล้วเกิดความรู้สึกชอบหรือไม่ชอบ พอใจหรือไม่พอใจ

2)ด้านความรู้ความเข้าใจ (Cognitive Component) เป็นความรู้ ความเข้าใจและความคิดของบุคคลที่มีต่อสิ่งเร้า ในลักษณะของเหตุผลและการสรุปความ

3)ด้านพฤติกรรม (Behavioral Component) เป็นความพร้อมของบุคคลที่จะแสดงพฤติกรรมหรือไม่แสดงพฤติกรรมเมื่อกระทบกับสิ่งเร้า อันเป็นผลของความเชื่อและความรู้สึกของบุคคล พฤติกรรมของบุคคลมักจะสอดคล้องกับเจตคติเสมอ

จิตติยา สุวรรณชฎ (2530: 603-604) แยกองค์ประกอบของเจตคติออกเป็น 3 ส่วน คือ

1)ส่วนของความรู้สึก (Affective Component) หมายถึง บรรดาความรู้สึกที่ชอบ รัก หรือเกลียด หรือกลัว

2)ส่วนของสติและเหตุผล (Cognitive Component) เป็นเรื่องของการใช้เหตุผลของบุคคลในการจำแนกและความแตกต่าง ตลอดจนผลต่อเนื่อง ผลได้ ผลเสีย กล่าวคือ การที่บุคคลจะสามารถนำเอาคุณค่าทางสังคมที่ได้รับอบรมสั่งสอน และถ่ายทอดมาใช้ในการวิเคราะห์ พิจารณาประกอบเหตุผลของการที่ตนจะประเมินข้อแตกต่างส่วนนี้ กับความรู้สึก ก็คือ การพิจารณาของบุคคลในส่วนที่จะมีลักษณะปลอดภัยจากอารมณ์ แต่จะเป็นเรื่องของเหตุผลอันสืบเนื่องมาจากความเชื่อของบุคคล

3) ส่วนแบบพฤติกรรม (Behavioral Component) หมายถึง แนวโน้มอันที่จะมีพฤติกรรม (Action Tendency) ซึ่งแนวโน้มที่จะมีพฤติกรรมนี้จะมีความสัมพันธ์ต่อเนืองกับส่วนของความรู้สึก ตลอดจนส่วนของสติและเหตุผล ส่วนของแบบพฤติกรรมนี้จะเป็นส่วนที่บุคคลพร้อมที่จะมีปฏิกิริยาแสดงออกต่อเหตุการณ์หรือสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

เชดคักดี โฆวาสิณรุ (2557: 66) กล่าวว่า เจตคติมีองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ประการ คือ

1) องค์ประกอบที่บุคคลมีต่อสิ่งเร้า (Object) นั้น ๆ เพื่อเป็นเหตุผลในการที่สรุปรวมเป็นความเชื่อหรือช่วยในการประเมินผลสิ่งเร้านั้น ๆ

2) องค์ประกอบทางด้านความรู้สึกหรืออารมณ์ (Feeling Component) เป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญกับสิ่งเร้าต่าง ๆ เป็นผลต่อเนื่องจากการที่บุคคลประเมินสิ่งเร้านั้น แล้วว่าพอใจหรือไม่พอใจ ต้องการหรือไม่ต้องการ ดีหรือเลวอย่างไร

3) องค์ประกอบทางด้านความพร้อม หรือความโน้มเอียง (Action Tendency Component) เป็นองค์ประกอบที่บุคคล จะประพฤติหรือปฏิบัติตอบสนองต่อสิ่งเร้าในทิศทางที่จะสนับสนุน หรือคัดค้าน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความเชื่อหรือความรู้สึกของบุคคลที่ได้มาจากการประเมินผล

กล่าวโดยสรุป เจตคติ มีส่วนประกอบที่สำคัญ 3 ประการ คือ ส่วนที่เป็นความรู้สึกหรืออารมณ์ ส่วนประกอบที่เป็นเรื่องการใช้เหตุผลหรือความคิด และส่วนประกอบที่บุคคลมีความพร้อมในการปฏิบัติ หรือมีปฏิกิริยาต่อเหตุการณ์อย่างใดอย่างหนึ่ง

4.4 วิธีการวัดเจตคติ

เนื่องจากเจตคติเป็นมโนภาพที่วัดได้ยาก เมื่อเทียบกับการวัดด้านอื่น นักจิตวิทยาและนักวัดผลได้พยายามหาวิธีการวัด และสร้างเครื่องมือวัดที่มีคุณภาพที่จะกระตุ้นให้ได้มาซึ่งความรู้ที่แท้จริงของผู้ถูกวัด สามารถสรุปวิธีการวัดเจตคติได้ดังนี้ (สิริวุฒิ เอกะกุล, 2549: 19-20)

1) การสัมภาษณ์ (Interview) เป็นวิธีง่ายและตรงไปตรงมาที่สุด การสัมภาษณ์จะต้องเตรียมข้อรายการที่จะซักถามไว้อย่างดี ข้อรายการนั้นต้องเขียนเน้นความรู้สึกที่สามารถวัดเจตคติที่ตรงเป้าหมาย ผู้สัมภาษณ์จะได้รับความรู้สึก หรือความคิดเห็นของผู้ตอบที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง แต่มีข้อเสียว่า ผู้ถามอาจจะไม่ได้รับคำตอบที่จริงใจจากผู้ตอบ เพราะผู้ตอบอาจบิดเบือนคำตอบเนื่องจากอาจเกิดความเกรงกลัวต่อการแสดงความคิดเห็น วิธีแก้ไขคือ ผู้สัมภาษณ์ต้องสร้างบรรยากาศในการสัมภาษณ์ให้เป็นกันเอง ให้ผู้ตอบรู้สึกสบายใจ ไม่เคร่งเครียดเป็นอิสระ และแน่ใจว่าคำตอบของเขาจะเป็นความลับ

2) การสังเกต (Observation) เป็นวิธีที่ใช้ตรวจสอบบุคคลอื่นโดยการเฝ้ามองและจดบันทึกพฤติกรรมของบุคคลอย่างมีแบบแผน เพื่อจะทราบว่าบุคคลที่เราสังเกตมีเจตคติ ความเชื่ออุปนิสัยเป็นอย่างไร ข้อมูลที่ได้จากการสังเกตจะถูกต้องใกล้เคียงกับความจริง หรือเป็นที่เชื่อถือได้เพียงใดนั้น มีข้อควรคำนึงถึงหลายประการ กล่าวคือ ควรมีการศึกษาหลาย ๆ ครั้ง ทั้งนี้เพราะเจตคติของบุคคลมาจากหลาย ๆ สาเหตุ นอกจากนี้ตัวผู้สังเกตเองจะต้องทำตัวเป็นกลาง ไม่มีความลำเอียงและสังเกต ควรสังเกตหลายช่วงเวลาไม่ใช่สังเกตเฉพาะเวลาใดเวลาหนึ่ง

3) การรายงานตนเอง (Self-Report) วิธีนี้ต้องการให้ผู้ถูกสอบวัดแสดงความรู้สึกของตนเองตามสิ่งเร้าที่เขาได้สัมผัส นั่นคือ สิ่งเร้าที่เป็นข้อคำถามให้ผู้ตอบแสดงความรู้สึกออกมาอย่างตรงไปตรงมา แบบทดสอบหรือมาตรวัดที่เป็นของแนวเทอร์สโตน (Thurstone) กัทท์แมน

(Guttman) ลิเคอร์ท (Likert) และออสกูต (Osgood) นอกจากที่กล่าวมา ยังมีแบบให้ผู้สอบรายงานตนเองและอื่น ๆ อีกมากแล้วแต่จุดมุ่งหมายของการสร้างและการวัด

4) เทคนิคจินตนาการ (Projective Techniques) วิธีนี้อาศัยสถานการณ์หลายอย่างไปเร้าผู้สอบ เช่น ประโยคไม่สมบูรณ์ ภาพแปลก ๆ เรื่องราวแปลก ๆ เมื่อผู้สอบเห็นสิ่งเหล่านี้จะจินตนาการออกมาแล้วนำมาตีความหมายจากการตอบนั้น ๆ พอจะรู้ได้ว่ามีเจตคติต่อเป้าเจตคติอย่างไร

5) การวัดทางสรีระภาพ (Physiological Measurement) การวัดด้านนี้อาศัยเครื่องมือไฟฟ้า แต่สร้างเฉพาะเพื่อจะวัดความรู้สึกอันจะทำให้พลังงานไฟฟ้าในร่างกายเปลี่ยนแปลง เช่น ถ้าดีใจเข็มจะชี้อย่างหนึ่ง เสียใจเข็มจะชี้อีกอย่างหนึ่ง ใช้หลักการเดียวกันกับเครื่องจับเท็จ เครื่องมือแบบนี้ยังพัฒนาไม่ดีพอจึงไม่นิยมใช้เท่าใดนัก

สุชา จันทรเฒ (2527: 243-244) เสนอว่า การวัดเจตคติอาจทำได้หลายวิธี ดังนี้

1) วิธีของเธอร์สตัน (The Thurstone Method) ประกอบไปด้วยประโยคต่าง ๆ ประมาณ 10-20 ประโยค หรือมากกว่านั้น ประโยคต่าง ๆ เหล่านี้จะเป็นตัวแทนของระดับความคิดเห็นต่าง ๆ กัน ผู้ทดสอบจะต้องแสดงให้เห็นว่า เขาเห็นด้วยกับประโยคใดบ้าง ประโยคหนึ่ง ๆ จะกำหนดค่าเอาไว้ คือ กำหนดเป็น Scale Value ขึ้นเริ่มจาก 0.0 ซึ่งเป็นประโยคที่ไม่พึงพอใจมากที่สุดเรื่อย ๆ ไปถึง 5.5 สำหรับประโยคที่มีความรู้สึกเป็นกลาง ๆ จนกระทั่งถึง 11.0 ซึ่งเป็นค่าสูงสุด สำหรับประโยคที่พึงพอใจมากที่สุด

2) วิธีลิเคิร์ต (The Likert Technique) มาตรฐานนี้ประกอบด้วยประโยคต่าง ๆ ซึ่งแต่ละประโยคผู้ถูกทดสอบจะแสดงความรู้สึกของตนเองออกมา 5 ระดับ ได้แก่ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย เฉย ๆ ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง แต่ละระดับมีคะแนนให้ไว้ตั้งแต่ 1-5 คะแนน คะแนนของคนหนึ่ง ๆ ได้จากคะแนนรวมจากทุก ๆ ประโยค

กล่าวโดยสรุป การวัดเจตคตินั้นนับว่ายาก เพราะเจตคติเป็นแบบพฤติกรรมภายใน มีลักษณะเป็นนามธรรม อย่างไรก็ตาม การวัดเจตคติก็น่าสามารถทำได้หลายวิธี เช่น การสังเกต การสัมภาษณ์ การให้ตอบแบบสอบถาม วิธีของลิเคิร์ต เป็นต้น

4.5 ประโยชน์ของเจตคติ

ธีรวิทย์ เอกะกุล (2549: 20) ได้สรุปประโยชน์ของเจตคติ ดังนี้

1) ช่วยทำให้เข้าใจสิ่งแวดล้อมรอบตัว โดยการจัดรูปหรือจัดระบบสิ่งของต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัวเรา

2) ช่วยให้มี การเข้าข้างตนเอง (Self-Esteem) โดยช่วยให้บุคคลหลีกเลี่ยงสิ่งที่ไม่ดีหรือปกปิดความจริงบางอย่าง ซึ่งนำความไม่พอใจมาสู่ตัวเขา

3) ช่วยในการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมที่สลับซับซ้อน ซึ่งมีการปฏิบัติโต้ตอบหรือการกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งลงไปในนั้น ส่วนมากจะทำให้สิ่งทำความพอใจมากจะทำให้สิ่งทำความพอใจมากหรือเป็นบำเหน็จรางวัลจากสิ่งแวดล้อม

4) ช่วยให้ผู้บุคคลสามารถแสดงออกถึงค่านิยมของตนเอง ซึ่งแสดงว่า เจตคตินั้นนำความพอใจมาให้บุคคลนั้น

5) เตรียมบุคคลเพื่อให้พร้อมต่อการปฏิบัติการ

6)ช่วยให้บุคคลได้คาดคะเนล่วงหน้าว่าอะไรจะเกิดขึ้น

7)ทำให้บุคคลได้รับความสำเร็จตามหลักชัยที่วางเอาไว้

ชัยยง ยามรัตน์ (2523: 17-18) ได้สรุปประโยชน์ของเจตคติ ดังนี้

1)วัดเพื่อทำนายพฤติกรรม เนื่องด้วยเจตคติต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งของบุคคลย่อมเป็นเครื่องแสดงว่า เขามีความรู้ทางด้านที่ดี หรือไม่ดีเกี่ยวกับสิ่งนั้นมากน้อยเพียงใด และเขามีกnowledge หรือไม่ชอบสิ่งนั้นเพียงใด เจตคติของบุคคลต่อสิ่งนั้นจึงเป็นเครื่องทำนายว่าบุคคลนั้นจะมีการกระทำต่อสิ่งนั้นไปในทำนองใดด้วย ฉะนั้นการทราบเจตคติของบุคคลย่อมช่วยให้สามารถทำนายการกระทำของบุคคลนั้นได้ แม้จะไม่ถูกต้องเสมอไปก็ตาม

2)วัดเพื่อหาทางป้องกัน โดยทั่วไปการที่บุคคลจะมีเจตคติต่อสิ่งใดอย่างไรนั้นเป็นสิทธิของเขา แต่การอยู่ร่วมกันด้วยความสงบสุขของสังคม ย่อมจะเป็นไปได้เมื่อพลเมืองมีเจตคติต่อสิ่งต่างๆคล้ายคลึงกัน ซึ่งจะเป็แนวทางให้เกิดความร่วมมือร่วมใจกัน และไม่เกิดความแตกแยกในสังคม

3)วัดเพื่อหาทางแก้ไขเจตคติของบุคคลที่มีต่อเรื่องหนึ่งอาจแตกต่างกัน แต่ในบางเรื่องจำเป็นต้องได้รับความคิดเห็นและเจตคติที่สอดคล้องกันเพื่อป้องกันปัญหาข้อขัดแย้ง

เจตคติเป็นพฤติกรรมหรือความรู้สึทางจิตใจที่มีต่อสิ่งเร้าใดสิ่งเร้าหนึ่งในทางสังคม รวมทั้งความรู้สึกที่เกิดจากการเรียนรู้เกี่ยวกับสิ่งเร้าหรือประสบการณ์ในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง การพัฒนาและการเปลี่ยนแปลงเจตคติมีปัจจัยสำคัญคือ ประสบการณ์เฉพาะอย่าง การติดต่อสื่อสารกับบุคคลอื่น สิ่งที่เป็นแบบอย่าง และองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับสถาบัน นั่นคือ รูปแบบความต่อเนื่องของเจตคติ นอกจากนั้นวิธีการวัดเจตคติควรใช้การสัมภาษณ์ การสังเกต การรายงานตนเอง เทคนิคจินตนาการ และการวัดทางสรีระภาพ

จากแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับเจตคติ อาจสรุปได้ว่าเจตคติ เป็นลักษณะทางจิตของกลุ่มบุคคลที่เป็นแรงขับแรงจูงใจของบุคคล แสดงพฤติกรรมการดำเนินชีวิตที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ดังนั้น ถ้าทราบเจตคติของกลุ่มบุคคลก็สามารถทำนายพฤติกรรมของกลุ่มบุคคลนั้นได้ ซึ่งโดยปกติคนเรามักแสดงพฤติกรรมในทิศทางที่สอดคล้องกับเจตคติที่มีอยู่

5.งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

กรรณิการ์ ภิรมย์รัตน์ (2553) ได้ทำการศึกษาพฤติกรรมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า

1. นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏมีระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโดยรวมอยู่ในระดับสูง ($X = 15.53$) เมื่อพิจารณาเป็นรายมหาวิทยาลัยราชภัฏพบว่าทุกมหาวิทยาลัยราชภัฏมีระดับความรู้อยู่ในระดับสูง

2. นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏมีระดับพฤติกรรมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโดยรวมอยู่ในระดับสูง ($X = 1.35$) เมื่อพิจารณาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงพบว่า ด้านความพอประมาณ นักศึกษามีระดับพฤติกรรมอยู่ในระดับปานกลาง ($X = 1.11$) ด้านความมีเหตุผล นักศึกษามีระดับพฤติกรรมอยู่ในระดับสูง ($X = 1.38$) และด้านการมีภูมิคุ้มกัน นักศึกษามีระดับพฤติกรรมอยู่ในระดับสูง ($X = 1.49$)

กานดา เต๊ะชั้นหมาก (2556) ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมการดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา พบว่า

1. ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจากโทรทัศน์มากที่สุด (ร้อยละ 86.1) รองลงมาคือจากการเรียนการสอน (ร้อยละ 78.8) อินเทอร์เน็ต (ร้อยละ 66.9) และหนังสือพิมพ์/นิตยสาร/วารสาร (ร้อยละ 61.9) ตามลำดับ
2. นักศึกษาตอบแบบสอบถามถูกน้อยที่สุด 3 ข้อ และมากที่สุด 15 ข้อ โดยมีตอบถูกเฉลี่ย 9.74 ข้อ มีความรู้เรื่องปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในระดับมาก ร้อยละ 22.9 ในระดับปานกลาง ร้อยละ 51.2 และในระดับน้อย ร้อยละ 25.9 มีรายการที่นักศึกษามีความรู้เรื่องปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในระดับมาก จำนวน 6 รายการ จาก 15 รายการ (ร้อยละ 40.00) ระดับปานกลาง จำนวน 3 รายการ จาก 15 รายการ (ร้อยละ 20.00) และระดับน้อย จำนวน 6 รายการ จาก 15 รายการ (ร้อยละ 40.00)
3. มีเจตคติต่อปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในระดับดีมาก จำนวน 2 ข้อ จาก 15 ข้อ (ร้อยละ 13.33) ในระดับดี จำนวน 6 ข้อ จาก 15 ข้อ (ร้อยละ 40.00) และในระดับที่ควรได้รับการพัฒนาจำนวน 7 ข้อ จาก 15 ข้อ (ร้อยละ 46.67)
4. มีพฤติกรรมการดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโดยภาพรวมอยู่ในระดับเกือบทุกครั้ง โดยพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับเกือบทุกครั้งในทุกด้าน (ด้านอาหาร ด้านการแต่งกาย ด้านที่อยู่อาศัย ด้านการดูแลสุขภาพ และด้านเศรษฐกิจและการใช้จ่าย)
5. ปัจจัยที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมการดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา 3 ปัจจัย ได้แก่ 1)จำนวนสมาชิกในครัวเรือน (มีความสัมพันธ์เชิงปฏิฐานในระดับน้อยมาก) 2)จำนวนเงินที่ได้รับเมื่อเทียบกับค่าใช้จ่ายต่อเดือน (มีความสัมพันธ์เชิงปฏิฐานในระดับน้อยมาก) และ 3)ความรู้เรื่องปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (มีความสัมพันธ์เชิงปฏิฐานในระดับน้อยมาก)

จันทรา ปักกระโท (2552) ได้ทำการศึกษาความรู้เข้าใจและเจตคติที่มีต่อปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในอำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดบุรีรัมย์ ผลการศึกษา พบว่า

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับความรู้ความเข้าใจที่มีต่อปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในอำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกความรู้ความเข้าใจเป็นรายด้าน คือ ด้านความหมายของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับมาก ด้านหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและด้านการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ มีความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับปานกลาง
2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับเจตคติที่มีต่อปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในอำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง
3. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในเขตอำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดบุรีรัมย์ คือ กระบวนการเรียนการสอนของครู ควรมีเทคนิควิธีการใน

การถ่ายทอดความรู้ ให้เข้าใจง่าย สนุกสนาน ไม่ทำให้เกิดความเบื่อหน่าย และควรมีสื่อการสอนที่หลากหลายและเหมาะสม ควรมีตัวอย่างที่ดีในการดำรงชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง และครูควรเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับนักเรียนในเรื่องการดำรงชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง

ชุตินันท์ ทองคำ (2555) ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครัวเรือนในเขตอำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา ผลการวิจัยพบว่า

1. ครัวเรือนมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 21,844.27 บาท มีรายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือน 15,785.95 บาท มีเงินออมเฉลี่ยต่อเดือน 6,854.63 บาท และมีภาระหนี้สินต่อเดือน 4,209.26 บาท
2. ความรู้เรื่องหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครัวเรือนอยู่ในระดับมาก โดยตอบคำถามได้ถูกต้อง ร้อยละ 89.30
3. เจตคติต่อหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครัวเรือนอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก
4. พฤติกรรมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครัวเรือนในเขตอำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา พบว่า ครัวเรือนในเขตอำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา มีพฤติกรรมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในระดับมาก เมื่อพิจารณารายคุณลักษณะพบว่าด้านที่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก คือ ความพอประมาณ และความมีเหตุผล ส่วนด้านที่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง คือ ด้านการมีภูมิคุ้มกัน
5. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครัวเรือนมี 3 ปัจจัยได้แก่ เจตคติต่อหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ความรู้เรื่องหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และปัจจัยเศรษฐกิจระดับครัวเรือน โดยสามารถร่วมกันพยากรณ์พฤติกรรมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครัวเรือนในเขตอำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา ได้ร้อยละ 46.64

เบญจวรรณ อุษงค้อมร (2557) ได้ทำการศึกษาทัศนคติที่มีต่อการประยุกต์ใช้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงด้านการใช้จ่ายในชีวิตประจำวันและการตัดสินใจซื้อของคนทำงานประจำ เขตกรุงเทพมหานครตอนใต้ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีช่วงอายุระหว่าง 26-30 ปี การศึกษาระดับปริญญาตรี สถานภาพโสด และในครอบครัวมีสมาชิกมากกว่า 4 คนขึ้นไป โดยมีจำนวนเกือบครึ่งหนึ่งมีรายได้เฉลี่ยส่วนใหญ่ต่อเดือนน้อยกว่า 8,500 บาท รองลงมาคือ มากกว่า 15,000 บาท และ 8,501-10,000 บาท มีจำนวนใกล้เคียงกันคือ ร้อยละ 25.0 ด้านพฤติกรรมการใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน 3 ลำดับแรก จ่ายไปกับค่าพาหนะ รองลงมาใช้จ่ายส่วนตัวและค่าใช้จ่ายในครัวเรือนและกิจกรรมยามว่าง ส่วนกิจกรรมยามว่าง 5 ลำดับแรก จ่ายไปกับกิจกรรมการฟังเพลง สถานบันเทิง การท่องเที่ยวในกรุงเทพฯ และการชมภาพยนตร์ การท่องเที่ยวต่างจังหวัดและออกกำลังกาย ตามลำดับ ส่วนพฤติกรรมการใช้จ่ายตามพื้นฐานปัจจัย 4 ของมนุษย์ พบว่า ลำดับแรกจ่ายไปกับค่าเช่าบ้าน/ผ่อนบ้าน รองลงมาคือ ค่ารับประทานอาหาร ค่าเสื้อผ้า และค่ารักษาพยาบาล ตามลำดับ ส่วนใหญ่ชำระโดยเงินสด รองลงมาใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิต และผ่อนชำระเงินสดตามลำดับ

ผู้มีอิทธิพลในการตัดสินใจใช้จ่ายในชีวิตประจำวันส่วนใหญ่ตัดสินใจด้วยตนเองมีจำนวนเกือบครึ่งหนึ่ง รองลงมาคือมารดามีจำนวนร้อยละ 32.8 และบิดาหรือบุตร มีจำนวนใกล้เคียงกันคือร้อยละ 10

ทัศนคติต่อการประยุกต์ใช้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงโดยรวมแต่ละด้านคือ ด้านภูมิคุ้มกัน ด้านความมีเหตุมีผล ด้านพอประมาณมีค่าเฉลี่ยในระดับปานกลาง การทดสอบความสัมพันธ์ลักษณะกลุ่มตัวอย่างกับทัศนคติต่อการประยุกต์ใช้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า อายุมีความสัมพันธ์กับการใช้เหตุผลในการตัดสินใจซื้อสินค้า ระดับการศึกษามีความสัมพันธ์กับการมีภูมิคุ้มกัน การเตรียมตัวกับการปรับตัวทางการเงิน การใช้เหตุผลในการตัดสินใจซื้อสินค้าแบบไม่เกินตัว และรายได้มีสัมพันธ์กับการมีสติในการใช้จ่ายในชีวิตประจำวันในระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

เพ็ญพรรณ ขุติวิศุทธิ์ (2552) ได้ทำการศึกษาการวัดความรู้และประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการเรียนการสอนระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเกริก พบว่า ระดับความรู้เกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักศึกษาอยู่ในเกณฑ์ระดับปานกลางจนถึงระดับต่ำ โดยมีความรู้อยู่ระดับปานกลาง ในด้านภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ด้านภาพรวมของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านความรู้และด้านคุณธรรม และมีความรู้ในระดับต่ำ ด้านความมีเหตุผลและด้านความพอประมาณ

การประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของอาจารย์ในการจัดการเรียนการสอน พบว่า อาจารย์ผู้สอนนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ในการจัดการเรียนการสอนครอบคลุมทั้ง 5 ด้าน คือ การวางแผนการสอน วิธีการสอน กิจกรรมสนับสนุน สื่อการสอน และการวัดประเมินผล การเรียนการสอน โดยแยกเป็นด้านความพอประมาณ อาจารย์ผู้สอนวางแผนการสอนเน้นทั้งทฤษฎีและปฏิบัติอย่างสมดุล ในด้านวิธีการสอนเน้นการมีส่วนร่วม และสื่อการสอนใช้สื่อการเรียนรู้ จัดกิจกรรมสนับสนุน โดยนำของที่ใช้แล้วมาสร้างประโยชน์และวัดประเมินผลการเรียนการสอนตามสภาพความเป็นจริง ด้านความมีเหตุผล อาจารย์ผู้สอนวางแผนการสอนโดยศึกษาค้นคว้าแหล่งเรียนรู้ต่างๆ ด้านวิธีการสอน อาจารย์ผู้สอนได้ชี้แจงให้ทราบถึงวัตถุประสงค์และค้นคว้าด้วยตนเอง ใช้สื่อการสอนประกอบการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่หาง่าย และจัดกิจกรรมที่หลากหลาย รวมทั้งมีการวัดและประเมินผลตามมาตรฐานของหลักสูตร ส่วนด้านภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี อาจารย์ผู้สอนได้สอดแทรกคุณธรรมในการดำรงตน เน้นให้นักศึกษาวางแผนอนาคตของตนด้านวิธีการสอนสอดแทรกและเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม ตามเนื้อหาวิชา ใช้สื่อการสอนประกอบการเรียนการสอนในด้านการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม จัดกิจกรรมสนับสนุนการฝึกสมาธิและจัดโครงการจิตอาสา รวมทั้งการวัดและประเมินผล เน้นด้านความรู้ควบคู่คุณธรรมอย่างสมดุล

บรรณานุกรม

- กรรณิการ์ ภิมย์รัตน์. (2553). พฤติกรรมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานคร. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- กานดา เตชะขันหมาก. (2556). ปัจจัยที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมการดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา. อยุธยา: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- กลุ่มพัฒนากรอบแนวคิดทางเศรษฐกิจของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง. (2547). กรอบแนวคิดทางทฤษฎีเศรษฐกิจศาสตร์ ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- เกษม วัฒนชัย. (2550). เศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ. วารสารผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา, ปีที่ 5 ฉบับที่ 2 (ตุลาคม 2549-มีนาคม 2550) : 155-156.
- จันทรา ปักกระโทก. (2552). ความรู้ความเข้าใจและเจตคติที่มีต่อปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในอำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดบุรีรัมย์. ภาคนิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- ชุตินา ทองคำ. (2555). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครัวเรือนในเขตอำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา. การค้นคว้าอิสระปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน
- ดวงพร ศรีชัย. (2550). การศึกษาการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันของนักเรียนเตรียมทหาร. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์มหาบัณฑิต. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เอียรดา เหมพิพัฒน์. (2546). ความคิดเห็นของนักศึกษาศาสนาบัณฑิตพัฒนาบริหารศาสตร์ต่อปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง. ภาคนิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- นันทน์ภัส บุญแย้ม. (2551). ทักษะของประชาชนต่อการนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงประยุกต์ในชีวิตประจำวัน : กรณีศึกษาประชาชนในตำบลคลองประเวศ อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา. ภาคนิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- เบญจวรรณ อุซุงศ์อมร. (2557). ทักษะที่มีต่อการประยุกต์ใช้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงด้านการใช้จ่ายในชีวิตประจำวันและการตัดสินใจซื้อของคนทำงานประจำเขตกรุงเทพมหานครตอนใต้. ภาคนิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยสยาม.
- ปวัน มินร์รักษ์เรืองเดช. (2549). การประยุกต์แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติของประชาชนที่เข้าร่วมโครงการชีวิตพอเพียงตามแนวพระราชดำริ. ภาคนิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- พลาดิษฐ์ สิทธิธัญกิจ. (2549). ในหลวงฯ กษัตริย์นักพัฒนาผู้ยิ่งใหญ่. กรุงเทพฯ: บুদ্ধใจ.
- เพ็ญพรรณ ชูติวิศุทธิ์. (2552). การวัดความรู้และประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการเรียนการสอนระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเกริก. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกริก.
- มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาประเทศตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง. (2555). จากปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติ 1 ทศวรรษ. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.

- วัฒน์ ระวี. (2549). เมื่อฟ้าโอบและแผ่นดินอุ่น ขอตามรอยบาทพ้อที่พ้อเพียง. กรุงเทพฯ: แสงดาว.
- ศศิพรรณ บัวทรัพย์. (2547). ความคิดเห็นของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงต่อปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง. วิทยานิพนธ์หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต(พัฒนาสังคม) คณะพัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- สมพร เทพลีธา. (2550). การดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง ชุมชนและแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในบริบทของศาสนาและวัฒนธรรม. กรุงเทพฯ : สมชายการพิมพ์.
- สุภัตรา ชาติปัญญาชัย. (2548). กระบวนการเรียนรู้ แนวคิด ความหมาย และบทเรียนในสังคมไทย. กรุงเทพฯ : โครงการส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อชุมชนเป็นสุข(สรส.).
- สุเมธ ตันติเวชกุล. (2549). ใต้เบื้องพระยุคลบาท. พิมพ์ครั้งที่ 8 กรุงเทพฯ : มติชน.
- สุมาลี จันทร์ชลอ และคณะ. (2551). การศึกษาความเข้าใจปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในกรุงเทพมหานคร. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี. ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2559). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12. กรุงเทพฯ: สหมิตร พรินต์ติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- อภิชาติ ชูเกียรติสกุล. (2551). ความรู้ความเข้าใจในปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของข้าราชการทหารสังกัดกองพันพัฒนาที่3. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยแม่โจ้.

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่อง พฤติกรรมการใช้ชีวิตของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

คำชี้แจง

1. แบบประเมินชุดนี้เป็นแบบประเมินเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้ชีวิตของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ที่สร้างขึ้นและผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ โดยแบ่งการประเมินออกเป็น ดังนี้
  - 1.1 ความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วย ความพอประมาณ ความมีเหตุผล การมีภูมิคุ้มกัน เงื่อนไขความรู้ และเงื่อนไขคุณธรรม
  - 1.2 เจตคติที่มีต่อหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วย ความพอประมาณ ความมีเหตุผล การมีภูมิคุ้มกัน เงื่อนไขความรู้ และเงื่อนไขคุณธรรม
  - 1.3 พฤติกรรมการใช้ชีวิตของนักศึกษาตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง
2. วัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความรู้ความเข้าใจ เจตคติ และพฤติกรรมการใช้ชีวิต ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ตามความคิดเห็นของท่าน
3. ขอความอนุเคราะห์ท่านโปรดให้ข้อมูลที่ตรงกับระดับความคิดเห็นของท่าน เพื่อที่จะได้นำข้อมูลที่ได้ไปปรับปรุงระบบต่อไป
4. โปรดทำเครื่องหมาย ลงในช่อง ในแบบประเมินที่ตรงกับข้อความที่เป็นจริง

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของนักศึกษา

1.เพศ

ชาย

หญิง

2.อายุ..... ปี

3.คณะที่กำลังศึกษา

คณะครุศาสตร์

คณะวิทยาการจัดการ

คณะมนุษยศาสตร์และ
สังคมศาสตร์

คณะวิทยาศาสตร์
และเทคโนโลยี

คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ

คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม

4.ชั้นปีที่กำลังศึกษา

ชั้นปีที่ 1

ชั้นปีที่ 2

ชั้นปีที่ 3

ชั้นปีที่ 4

ชั้นปีที่ 5

5.จำนวนเงินที่ได้รับต่อเดือน

ต่ำกว่า 3,000 บาท

3,000-5,000 บาท

5,001-8,000 บาท

8,001-10,000 บาท

มากกว่า 10,000 บาท

6.รายจ่ายต่อเดือน

ต่ำกว่า 3,000 บาท

3,000-5,000 บาท

5,001-8,000 บาท

8,001-10,000 บาท

มากกว่า 10,000 บาท

ตอนที่ 2 ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

คำชี้แจง : ให้ทำเครื่องหมาย / ลงในช่องที่ตรงกับความเข้าใจของนักศึกษา

หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	ใช่	ไม่ใช่	ไม่ แน่ใจ
1. เศรษฐกิจพอเพียงไม่เกี่ยวข้องกับควมมีเหตุผล			
2. การปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงต้องตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต			
3. ภูมิคุ้มกันที่ดีของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงคือการมีคุณธรรม			
4. เศรษฐกิจพอเพียงคือการพอประมาณด้านรายจ่าย			
5. เกษตรทฤษฎีใหม่ เป็นหลักการของการปฏิบัติตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง			
6. การปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงต้องใช้ความอดทน และความเพียรพยายาม			
7. การดำเนินชีวิตบนทางสายกลางเน้นการดำรงตนแบบประหยัดและตระหนัก เห็นियว			
8. หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเหมาะสำหรับคนในชนบท ประกอบอาชีพ เกษตรกรรม			
9. หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมุ่งเน้นการแก้ไขปัญหาความยากจนของ เกษตรกรเป็นหลัก			
10. ความเมตตา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และความสามัคคี ถือเป็นผลลัพธ์หนึ่งของ เศรษฐกิจพอเพียง			
11. การปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงต้องใช้สติปัญญาในการดำเนิน ชีวิต			
12. การพึ่งตนเองและการพึ่งกันเองถือว่าเป็นภูมิคุ้มกันที่ดีตามหลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง			
13. การปฏิบัติตามหลักการของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงต้องใช้ความรอบคอบและ ระมัดระวัง			
14. หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเน้นการปฏิบัติโดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น			
15. ความรู้ถือเป็นสิ่งที่นำมาใช้ในการตัดสินใจในการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง			

ตอนที่ 3 เจตคติเกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

คำชี้แจง : ให้ทำเครื่องหมาย / ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นและความรู้สึกของนักศึกษา

หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	ระดับเจตคติ				
	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
1. การปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิตจะทำให้ประชาชนในทุกระดับมีชีวิตที่ดีขึ้น					
2. ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับการพัฒนาประเทศทุก ๆ ด้านและทำให้ประเทศมีความเจริญก้าวหน้าอย่างยั่งยืน					
3. การซื้อสินค้าฟุ่มเฟือย ไม่ขัดต่อหลักเศรษฐกิจพอเพียง					
4. การนำเครื่องจักรเข้ามาผลิตสินค้าไม่ขัดต่อหลักเศรษฐกิจพอเพียง					
5. การปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงต้องใช้ความพยายามและความอดทน					
6. การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการชีวิตประจำวันเป็นที่เข้าใจง่ายนำไปปฏิบัติได้ง่าย					
7. การดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงต้องอยู่แบบจน ๆ ไม่ใช่ของแพง ไม่ใช่เทคโนโลยีสมัยใหม่					
8. การปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นการเตรียมตัวให้พร้อมกับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น					
9. เศรษฐกิจพอเพียงเป็นเศรษฐกิจแบบประถังชีวิตเป็นเศรษฐกิจของคนจน					
10. เศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาที่ชี้ถึงแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนไม่เกี่ยวกับรัฐบาล					
11. หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงทำให้คนมีความสันโดษ มีก่น้อย ไม่สนใจผู้อื่น ไม่พยายามพัฒนาตนเองและเทคโนโลยี					
12. หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมุ่งเน้นการส่งเสริมภาคเกษตรกรรมเป็นหลัก					
13. การปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นไปเพื่อประโยชน์ของเราและครอบครัวเท่านั้น					
14. หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางที่ทันสมัย เหมาะกับการดำเนินชีวิตของเด็กและเยาวชนในปัจจุบัน					
15. การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการบริหารประเทศทำให้ประชาชนในประเทศร่ำรวยกันทุกคน					

ตอนที่ 4 พฤติกรรมการใช้ชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

คำชี้แจง : ให้ทำเครื่องหมาย / ลงในช่องที่ตรงกับพฤติกรรมการใช้ชีวิตของนักศึกษา

1. การซื้อของคำนึงถึงความจำเป็นต่อการดำรงชีวิตมากกว่าตามกระแสโฆษณา
 ทุกครั้ง   เกือบทุกครั้ง   เป็นบางครั้ง   นานๆครั้ง   ไม่เคย
2. ให้รางวัลตนเองด้วยการซื้อสิ่งของตามที่ต้องการ
 ทุกครั้ง   เกือบทุกครั้ง   เป็นบางครั้ง   นานๆครั้ง   ไม่เคย
3. ถ้าเงินไม่พอใช้จะแก้ปัญหาด้วยการยืมเงินเพื่อน
 ทุกครั้ง   เกือบทุกครั้ง   เป็นบางครั้ง   นานๆครั้ง   ไม่เคย
4. มีเงินเหลือเก็บออมฝากธนาคาร
 ทุกครั้ง   เกือบทุกครั้ง   เป็นบางครั้ง   นานๆครั้ง   ไม่เคย
5. ทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายทุกวันเพื่อควบคุมการใช้จ่ายเงิน
 ทุกครั้ง   เกือบทุกครั้ง   เป็นบางครั้ง   นานๆครั้ง   ไม่เคย
6. ปิดก๊อกน้ำ-ปิดไฟ ทันทีเมื่อเลิกใช้
 ทุกครั้ง   เกือบทุกครั้ง   เป็นบางครั้ง   นานๆครั้ง   ไม่เคย
7. ซักผ้าหรือล้างจานโดยการใช้น้ำไหลผ่านตลอดเวลา
 ทุกครั้ง   เกือบทุกครั้ง   เป็นบางครั้ง   นานๆครั้ง   ไม่เคย
8. เสียบปลั๊กเครื่องใช้ไฟฟ้าทิ้งไว้เพื่อความสะดวกในการทำงาน
 ทุกครั้ง   เกือบทุกครั้ง   เป็นบางครั้ง   นานๆครั้ง   ไม่เคย
9. ซื้อสินค้าโดยคำนึงถึงคุณภาพเป็นอันดับแรก
 ทุกครั้ง   เกือบทุกครั้ง   เป็นบางครั้ง   นานๆครั้ง   ไม่เคย
10. เมื่อมีเวลาว่างท่านจะหาความรู้เพิ่มเติมทั้งจากห้องสมุดและอินเทอร์เน็ต
 ทุกครั้ง   เกือบทุกครั้ง   เป็นบางครั้ง   นานๆครั้ง   ไม่เคย
11. ถ้ามีความคิดเห็นไม่ตรงกับเพื่อน จะใช้ชีวิตตัดสินกันด้วยเหตุผลมากกว่าอารมณ์
 ทุกครั้ง   เกือบทุกครั้ง   เป็นบางครั้ง   นานๆครั้ง   ไม่เคย
12. เตรียมตัวสอบด้วยการอ่านหนังสือล่วงหน้า
 ทุกครั้ง   เกือบทุกครั้ง   เป็นบางครั้ง   นานๆครั้ง   ไม่เคย
13. แจ้งค่าใช้จ่ายให้ผู้ปกครองทราบตามความเป็นจริง
 ทุกครั้ง   เกือบทุกครั้ง   เป็นบางครั้ง   นานๆครั้ง   ไม่เคย
14. หากต้องทำการบ้านหรือรายงานท่านทำด้วยความตั้งใจและความสามารถของตนเอง
 ทุกครั้ง   เกือบทุกครั้ง   เป็นบางครั้ง   นานๆครั้ง   ไม่เคย
15. หากต้องการซื้อสิ่งของที่ต้องการ ท่านจะเก็บเงินซื้อเองโดยไม่ต้องรบกวนทางบ้าน
 ทุกครั้ง   เกือบทุกครั้ง   เป็นบางครั้ง   นานๆครั้ง   ไม่เคย

ขอขอบคุณในความอนุเคราะห์ตอบแบบประเมิน

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อผู้วิจัย ผศ.ดร.มยุรี รัตนเสริมพงศ์

ตำแหน่ง รองผู้อำนวยการสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ

สังกัด คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

สาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

ประวัติการศึกษา

- ร.ป.ด. (รัฐประศาสนศาสตร์), มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต, 2553
- ร.ป.ม. (การจัดการสำหรับนักบริหาร), สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2545
- ร.ป.บ. (การบริหารท้องถิ่น), มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2559
- ศศ.บ. (บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์), มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2539

ประสบการณ์การทำงาน

- หัวหน้าสาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
- หัวหน้าภาควิชาสังคมศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
- ประธานโครงการหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต (สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น) มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
- ประธานโครงการหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
- รองผู้อำนวยการสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
- ผู้ตรวจประเมินคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตร คณะ และสถาบัน ของ สกอ.
- เป็นกรรมการควบคุมการค้นคว้าอิสระในระดับปริญญาโท และดุขุฎีนิพนธ์ในระดับปริญญาเอก

ผลงานทางวิชาการ

- มยุรี รัตนเสริมพงศ์. (2559, มกราคม-เมษายน). การค้นหาวัฒนธรรมท้องถิ่นในจังหวัดภาคกลางตามภารกิจการกระจายอำนาจของไทย. วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์, 5(1), 137-148.
- . (2559). การจัดบริการสาธารณะด้านโครงสร้างพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดภาคกลาง. ใน การประชุมวิชาการระดับชาติมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มศรีอยุธยา ครั้งที่ 7 วันที่ 7-8 กรกฎาคม 2559. (หน้า 473-476). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- . (2559). การดำเนินการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนจังหวัดภาคกลาง. ใน การประชุมวิชาการระดับชาติ SMEs ไทยก้าวไกลสู่สากล วันที่ 18-19 กุมภาพันธ์ 2559. (หน้า 625-632). ลพบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- . (2559). การศึกษาแรงจูงใจและขวัญกำลังใจของบุคลากรที่ถ่ายโอนตามแผนการกระจายอำนาจ. ใน การประชุมวิชาการระดับชาติมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มศรีอยุธยา ครั้งที่ 7 วันที่ 7-8 กรกฎาคม 2559. (หน้า 281-289). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- . (2559). ความร่วมมือในการทำงานระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามภารกิจกระจายอำนาจ. ใน การประชุมวิชาการระดับชาติ SMEs ไทยก้าวไกลสู่สากล วันที่ 18-19 กุมภาพันธ์ 2559. (หน้า 619-624). ลพบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.

มยุรี รัตนเสริมพงศ์. (2560). ความร่วมมือในการทำงานระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามภารกิจกระจายอำนาจ. ใน The 10 th International Conference of HUSOC Academic Research 2017 “Dynamics of Humanities and Social Sciences in Cross-Border Societies” วันที่ 2-3 February 2017. (p. 619-624). Chiang Rai : Chiang Rai Rajabhat University.

———. (2560). พิพิธภัณฑสถานชาติที่มีชีวิต ตามแนวพระราชดำริ. วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, 11(ฉบับพิเศษ 2560), 181-187.

———. (2560). มุลินธิชัยพัฒนา : การพัฒนาเพื่อขจัดปัญหาความยากจนของคนไทย. วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, 11(ฉบับพิเศษ 2560), 239-248.

———. (2562). รูปแบบการบริหารโรงเรียนผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลเขาพระงาม อำเภอเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี. วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์, 8(3), 166-177.

เอกสารประกอบการสอน

มยุรี รัตนเสริมพงศ์. (2558). เอกสารประกอบการสอนรายวิชา การวิเคราะห์โครงการและบริหารโครงการ. คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.